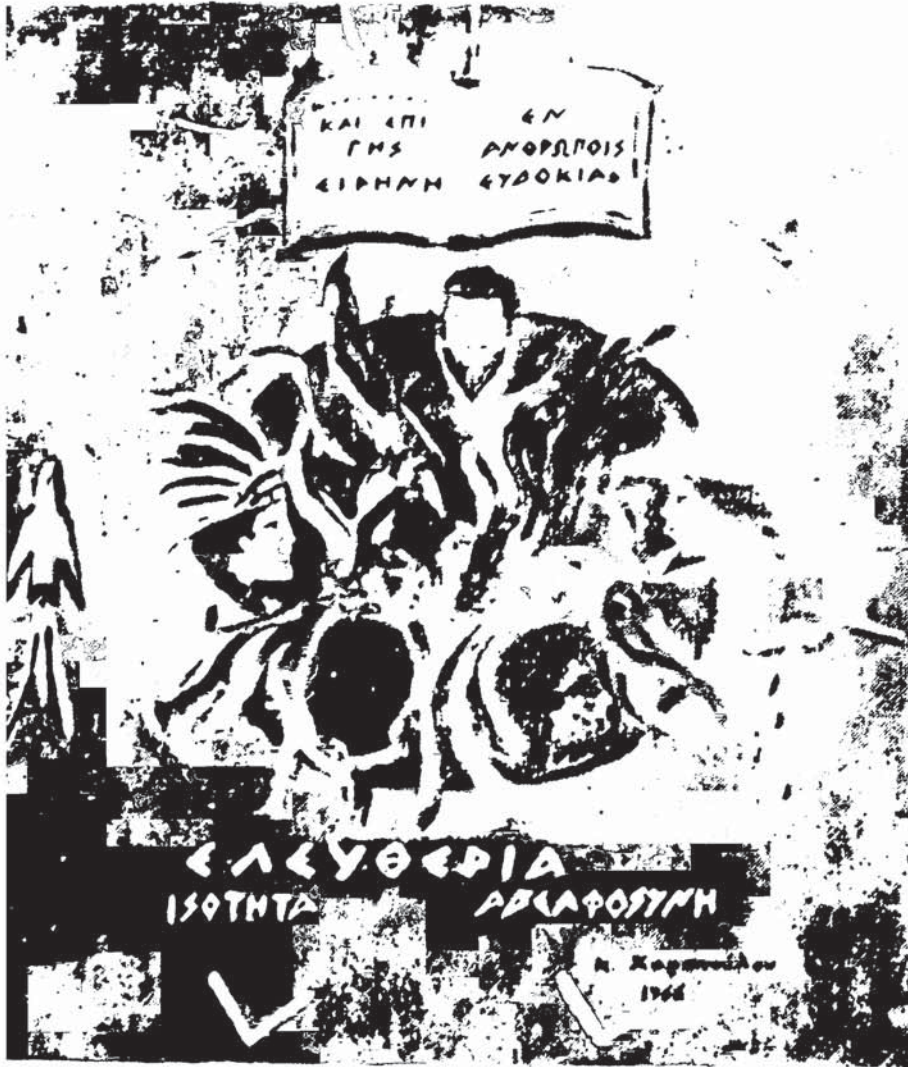

Ελευθερο πνεύμα

ΣΤΟΧΑΣΜΟΣ — ΤΕΧΝΗ — ΚΡΙΤΙΚΗ

Διευθυντής: Λάμπρος Μάλαμας
ΓΙΑΝΝΙΝΑ 1966

Της Κατίνας Χαροπούλου

ΧΡΟΝΟΣ Β'
ΤΕΥΧΟΣ 126
Νοέμβρης— Δεκέμβρης

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Ρ. ΜΙΟΥΜΗ—ΠΑΠΑ
Κ. Π. ΛΑΖΑΡΙΔΗ
Χ. ΖΙΤΣΑΙΑΣ
Σ. ΜΟΥΣΕΛΙΜΗ
Α. ΜΑΛΑΜΑ
Θ. Κ. ΤΡΟΥΠΗ
Δ. Θ. ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
Α. ΠΩΨΩΝΙΤΗ
Α. ΡΟΔΙΝΟΥ
Ν. ΜΙΟΥΤΣΒΑ
Θ. ΑΛΛΑΠΑΝΟΥ
Κ. ΧΑΡΟΠΟΥΛΟΥ
Κ. ΠΗΓΑΔΙΩΤΗ
Κ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΔΙΜΗΝΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΖΩΝΤΑΝΗΣ ΣΚΕΨΗΣ
ΟΡΓΑΝΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΠΝΕΥΜΑ

Εκδότης—Διευθυντής : ΛΑΜΠΡΟΣ ΜΑΔΑΜΑΣ
Διεύθυνση : Ανεξαρτησίας 300—Ιωάννινα
Χρονιάτικη συνδρομή Δραχ 50
Νομικών Προσωπων και Σωματείων . 150
Εξωτερικού Δολλάρια 8
Υψηλ. ἀλληλογραφία, ἐμβόλιμα στὸν ἴδιον
Συνεργασίες που δε δημοσιεύονται δὲν ἐπιστρέφονται
Τυπογραφείο ΕΥΡ Κ. ΘΕΜΕΛΗ * Οκτωβρίου 72—Ιωάννινα

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

- ★ **ΑΡΘΡΟ :**
Ο Χρόνος και ἡ Ἀγωνία (Α Μάλαμα) Σελίδα 227
- ★ **ΠΟΙΗΣΗ :**
1) Ἀποσπασμα ἀπὸ τὸ «Δὲν ὑπάρχει ἀλ-
λη δόξα) (Ρ. Μπούμη—Παπῶ) • 228
2) Μαρτυρίες (Χρ. Ζιτσιά) • 229
3) Χριστογέννητα Ἰὸ Καινὸφθγιος Χρόνος '67 (Α. Ροδινοῦ) • 229
4) Φτέρωμα στὴ Συνείδηση (Δ. Ἀσημακοπούλου) • 230
5) Ἀσημομάνικη σσγιά (Σ. Μονοκίμη) • 231
6) Ἡ «δοκιμή» (Κ. Πηγαδιώτη) • 231
7) Γρανίτες (Κ. Παπανικολάου) • 231
8) Γυῖ τὸν Ἀνθρώπου (Α. Παργωνίτη) • 232
9) Πόλεμος (Θ. Λαζαρίδου) • 232
- ★ **ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ :**
Γιώσις Ἐλιγιά (Κ. Π. Λαζαρίδη) • 233
- ★ **ΜΕ ΤΗΝ ΠΕΙΘΩ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΩΝ**
Ἀριθμητικὰ στοιχεία ἀπὸ ἐπίσημα στατι-
στικὰ πάνω σὲ διάφορα θέματα • 237
- ★ **ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ ΜΕΓΑΛΩΝ ΨΥΧΩΝ :** (Ἐπ. Κ. Χυροπούλου) • 237
- ★ **ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ :**
Παράθυρο Νο 3 (Θ. Κ. Τρουπῆ) • 238
Δροσοτικό παραμῦθι (Ν. Μπουτβα) • 238
- ★ **ΚΡΙΤΙΚΕΣ :**
ΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΚΙ Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (Α. Μάλαμα) • 240
Κρίνονται: 1) Ν. Παπῶς, 2) Ε. Σιατρα—Λαζαριά
3) Σ. Τηλικιδης, 4) Π. Χρονοπούλου,
5) Ν. Μπουτβας, 6) Ν. Τριχας
7) Κ. Παπανικολάου (Δ. Ἀσημακοπούλου) •
- ★ **ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΠΕΝΙΕΣ :**
ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ • 244
1) Φῶς ἀληθινὸ, 2) Ἐπίσημο ἰδανικὸ
) Στέργιος Σκινδῶς, 4) Παραδείγματα
5) Καταγγελία Δασκάλων
- ★ **ΜΕ ΤΟ ΣΦΥΡΙ ΣΤΑ ΚΑΜΩΜΑΤΑ :**
ΣΧΟΛΙΑ • 245
1) Χλιδὴ και τραγωδία, 2) Μισθοὶ και ...οσημα
3) Ἀγορὰ βιβλίων, 4) Τὰ ὑλατα βραβεία,
5) Γέφυρα πουλιά, 6) Οἱ πολλές μαμές
7) Κόλαση και μπαλλέτα, 8) Τὸ βιβλίο βόμπα
9) Ἀδερφοσύνη και ρωσινὴ σαλάτα
10) Ἀρχιερεῖα δήλωση
- ★ **ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ**

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΠΝΕΥΜΑ

ΣΤΟΧΑΣΜΟΣ — ΤΕΧΝΗ — ΚΡΙΤΙΚΗ

Λητής : Α. ΜΑΛΛΑΜΑΣ • ΤΕΥΧΟΣ 12 • ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ—ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ • ΓΙΑΝΝΙΝΑ 1966

Ο ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΙ Η ΑΓΩΝΙΑ

Ἄντιο καὶ τὸ 1966. Ἐνα νούμερο κι αὐτὸ ἀπὸ τῆ χειροπιαστῆ τροχιά τῆς ζωϊκῆς μας πορείας. Σὰ νὰ μὴ πέρασε γιὰ μᾶς. Κερί θλιμένο πῶσθησε στὴν ἄβυσσο τῶν αἰώνων. Χαιρετοῦμε αἰσιόδοξα, περήφανα, νικηφόρα, πρὸς κάθε πλανήτη, τὴν ἀνατολὴ τοῦ καινούργιου χρόνου, μὲ τὶς μυριοπόθητες προσδοκίες τῶν ἀδικημένων. Τὸ χρόνο πὺ κυλάει. Τὸν ἄνθρωπο πὺ γίνεται, νὰ τονε κάνουμε ὄλο καὶ πιὸ ξυπνὸ, νὰ τονε πλάσουμε ὄλο καὶ πιὸ εὐγενικό, πολιτισμένο. Ἡ ἀγωνία εἶναι καρπὸς ἀνεπάρκειας. Ὁ φόβος ἀποστεώνει τὴ δράση. Ὁ φόβος ἐνσαρκώνει τὴν ἀδράνεια. Ὁ κόσμος εἶναι τὸ παράγωγο τῶν τρόπων τῆς ζωῆς του, καὶ τοῦ περιβάλλοντός του. Ὁ χρόνος ἄλλοῦ, εἶναι ἡ πλατιά εὐχέρεια τῆς δημιουργίας, τῆς σιγουριάς καὶ τῆς γαλήνης. Τὸ χρόνο ἐδῶ τὸν καταντοῦν, ἀόρατο, κι ἄσφυχτικό, ἐγκάθετο τῆς μοίρας. Ὀδοστρωτήρα πὺ γοργὰ σαρώνει τ' ἄνθια τῶν ἐλπίδων. Ὁ ρωμιός, γίνεται ἐναγώνιο πιόνι στὸ δειλὸ τέλμα τῆς στασιμότητος. Ἐνῶ ὁ χρόνος θάπρεπε νὰ ναι λεία στὴ διάθεση τοῦ δημιουργικοῦ κοινωνικοῦ συνόλου. Ὡς τώρα διαβαίνει σὰν τύρανός στα δίκαια, παμπάλαιος δυνάστης. Μαζεύει, σὰν ἄθῳα παιδιὰ, τοὺς καημοὺς καὶ τὰ ὄνειρα, καὶ τὰ συνθλίβει στα μαγάνια τῆς πείνας. Τὰ ταξιδεύει σ' ἀπάτητες σφαῖρες, σ' ἀπέραστες ἀπλοκαμιές τοῦ ἀδιεξόδου. Ὁ ἄνθρωπος τοῦτος, δὲ βολεύεται ποτὲ γαλήνια, ἀπὸ τὰ τόσα τρικυμιστὰ κι ἀγερικὰ περάσματα τοῦ χρόνου. Ρίχνει ἀνάβλεμα κι ἀπαντοχὴ στὴν πλάνα ἐλπίδα. Τὸν παραδέρν' ἡ μόνωση κι ἡ ἀγωνία, ἡ ἀπληστία γιὰ τὰ μεγάλα. Καὶ μήτε πληρότητα καὶ μήτε λύτρωση. Σκοτεινὰ τὸν περιπλέκουν τὰ πολύνυχα γάντζια τῆς ἀπάτης. Ὁ χρόνος, ἐπώδυνος κι ὁμόρυθμος ἀναμυρικαστῆς τῆς ιστορίας. Κι ἡ ἀγωνία πυκναγκαθιά στα στήθια πὺ ματώνει κάθε ὥρα τὴν καρδιά στὸν παλμὸ τῆς. Τριζοβογγάει ἀπόκοσμα ἡ ἀναροὴ τοῦ χρόνου. Ἀγκομαχάει τ' ἀδερφοῦ ἡ ψυχὴ στὴν ἀγωνία. Ὁ χρόνος γίνεται τροχοπέδη ὄντας βρίσκει παλιά συστήματα ξεπερασμένα. Παλιά ἔθιμα, βαριόμοιρη συνήθεια, πὺ καθηλώνει καθ' ἐξέλιξη καινούργια. Ἡ ἀγωνία, π' ἀναμασιέται μὲ τὴν περιβόητη λέξη «ἄγχος» δὲν ἔχει μόνον ἠθικὰ αἷτια, ἀλλὰ κύρια προκαλεῖται ἀπὸ ὑλικά. Ἡ ἀγωνία σφίγγει τὶς καρδιές ἀπὸ τὴ δίψα τ' ἀνικανοποίητου. Οἱ ἀγῦρτες τοῦ «μαμωνᾶ» καρφώνουν τοὺς ἐργαζόμενους ἀπλοὺς Ναζωραίους, στῶν ἀναγκῶν τῆ σταύρωση. Ὁ χρόνος τρέχει ἀνελέητα, κι ὁ σκλάβος τῆς ἀνάγκης πασκίζει νὰ τὸν φτάσει. Ἀσθμαίνει στὴ στράτα τῆς Ὀδύσειας, καὶ σβῆνει παράκαιρα χωρὶς ν' ἀτενίσσει λύκνο Ἰθάκης. Τὶ ἀτυχίες λαοῦ! Τὶ λάθη ἡγετῶν!... νὰ μὴ δαμάσουμε ὡς τώρα τὸ χρόνο, τὴν ἀσυδοσία τῶν ἐωσφόρων του; Ἐγκαταλείπεται ὁ ἄνθρωπος. Τὸν χαϊδεύουν, τὸν χαριεντίζουν, τοῦ ἀφαιροῦν τὸ «γνῶθι» τὸν τυρανοῦν καὶ τὸν ἐμπαίζουν. Τὸν χτυπᾶν ποικιλότροπα, τοῦ σπᾶνε τὸ νευρικό. Τὸν κάνουν ἔρμαιο τῶν διαθέσεών τους. Ὡ ναι, αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο τὸ θαυματουργὸ τῆς ἐποχῆς μας, εἶναι ἀκό-

μα χώρες πού τόν εκθέτουν και τόν έγκαταλείπουν. Τόν πληγώνουν και μετανιώνουν. Τόν συκοφαντοῦν και τόν καταδικάζουν... κι ὕστερα τοῦ δίνουν κατά τὸ συμφέρο και χάρη μὲ ἰλαροτραγική μεγαλοψυχία. Τόν βρίζουν και τοῦ ζητοῦν συγγνώμη. Τόν ἀρωσταίνουν και τόν λυποῦνται μ' ἀναρωτήριες εὐκές. Τόν σπρώχνουν στὸ κακὸ κι ὕστερα τόν οίχτειρουν. Τόν σκοτώνουν και δὲν τόν πληρώνουν. Τόν πεθαίνουν στὰ πόδια του ζωντανό, γιὰ νὰ τοὺς ἐμπνέει δικιολογημένη συμπόνια κι ἐλεημοσύνη. Τόν ὑποβιβάζουν σὲ ἔσχατη μοῖρα δυστυχίας γιὰ νὰ κορτάρουν σὲ σωματεῖα προστασίας... οἱ ὑψηλὲς κυρίες!! Και οὐκέστι ἀριθμὸς βασάνων. Αὐτὸν τόν κατ' εἰκόνα κι ὁμοίωση ἀνθρώπινο ἀδερφό! Ὁ ἴδιος ὁ ἀνθρωπος καταπιεστής, εὐθύνεται γιὰ τὸ δυνάστη χρόνο, γιὰ τὴν καρκίνοβατοῦσα ἀγωνία. Ὅταν ρυθμίζει τὶς οικονομικὲς πρῶτα και ἠθικὲς του ἀνάγκες δίκαια, κερδίζει παντοῦ στὰ σίγουρα τὴν εὐτυχία και τὴ λύτρωση.

Λάμπρος Μάλαμας

Ἀ π ό θ η α ρ α

Ἐπὶ τὸ ἀνάθετο στὴν Ἑλλάδα ἔργο τῆς ΡΙΤΑΣ ΜΠΟΥΜΗ—
ΠΑΠΑ «Δὲν ἔπάρχει Ἄλλη Δέξα» (πού μᾶς ἔκανε τὴν τιμὴ
και μᾶς ἐμπιστεύτηκε τὰ χειρόγραφα τῆς)

Σὲ ποιά χρηματοκιβώτια ἔχει ὁ ἰδρώτας σας κλειστῆί
κι ὁ ἰδρώτας τῶν πατέρων σας!
Ποιοὶ προκαλοῦνε τοὶς πολέμους γεμίζοντας τὴ γῆ μὲ τάφους.
Ἐπὶ ποιά πόρτα θὰ ὀρμήσει τὸ μεγάλο μῆνυμα
μὲ τ' ἄσπρα περιστέρια τῆς εἰρήνης.
Σπείδω, σπείδω προτοῦ φτάσει ὁ τιφῶνας στοὺς ἀγροὺς σας
λαίμαργος γιὰ τὰ λίγα σας σπαρτά.
Πρὶν σᾶς καλέσῃν σάλπιγγες και πάλι γιὰ σφαγή!
Προτοῦ σᾶς πείσεινε νὰ ὑπογράφετε
συμβόλαια ἰσόβιας δουλείας,
πρὶν σᾶς γελάσουν θαυματοποιοί...
προτοῦ τὴν φῆφο σας σᾶς κλέβουν.
Ὅπου και νάσαστε σᾶς φτάνω
γιατὶ εἶμαι ἀνεμος πού δὲ γνωρίζει ἐμπόδια,
πού δὲν ἐπικηρύσσεται,
πού δὲ συλλαμβάνεται,
πού δὲ φυλακίζεται,
ἀίλη ἢ οὐσία μου μὲς στὶς χιταῖες παλάμες.

ΡΙΤΑ ΜΠΟΥΜΗ—ΠΑΠΑ

Π Ο Ι Η Σ Η

Μ α ρ τ υ ρ ί ε ς

"Ένα ματωμένο τραγούδι πλανιέται στον άνεμο
"Ένα πληγωμένο περιστέρι κουρνιαρίζει
στις ρωγμές της ψυχής μας.
Τί μᾶς ρωτᾶτε ;
"Η φωνή της συνείδησης είναι φωνή της Γῆς.
Δὲν τὴν ἀκοῦτε ;
Οἱ μεγάλες στιγμές κι οἱ πικρὲς μαρτυρίες,
τίς ἐπικὲς σημαδεύουν κορφές.
"Ένα κλωνάρι δάφνη σκαλισμένο
στὴ μετώπῃ τῆς αἰωνιότητος.
Τὸ μνημεῖο τῆς ἀθανασίας,
χορταριασμένο κι ἀνώνυμο, σ' ἄγνωστο χῶρο.
"Ο θρύλος ταξιδεύει τυλιγμένος μ' ὀμίχλη.
Τῆς ἀλογάριαστης προσφορᾶς ἢ δικαίωση
ἀκόμα ζυγιάζεται στὴν παλάμη τοῦ χρόνου.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΖΙΤΣΑΙΑ

Χριστούγεννα τοῦ 1966

Ἀπόσπασμα

Ποιὸ λίκνο θὰ ξυπνήσουν οἱ ὀβίδες, ὁ κλαθμός ;
Τῶν ζωντανῶν ὁ θάνατος, ποιά μάτια θ' ἀντικρύσει ;
Κλάψτε μανάδες τοῦ Βιετνάμ, — ἀστελερευτὴ σεῖς βροῦση, —
ἢ πρόνοια τῶν Μεγάλων ἔχει τὴ γῆ δρῶσει
«ἀντιστροφὴ τοῦ γίνεσθαι», θανή, ξολοθρεμός».

. . . . .

Καινούργιος Χρόνος 1967

"Η ὀλίγη ρούφηξε μέχρι σταγόνα
τὸ νέκταρ τῆς νιότης, γιὰ νὰ μὴν πιεῖ,
στὸν ἄνθρωπο ποὺ ξεκίνησε νέον ἀγώνα,
ὥσπου στὸ τέλος τὸν καταπιεῖ.

ΑΛΚΗΣ ΡΟΔΙΝΟΣ

Φτέρωμα εις Συνείδηση

Μὴ σηκώνεις τίς φωνές πὸ ἀκοῦς πίσω σου
 ἢ κάθε μιὰ ἔχει κι' ἓνα σταυρὸ ἀγκαθωτό.
 Γιόμισε τὴν ἀλήθειάν σου μὲ ντίματα
 γιὰ νὰ σκεπάσεις τὴν κάθε μιὰ.
 Κι' ὅταν ἀπὸ τὴ ζέστα αὐτὴ πὸν θὰ δώσεις,
 ἀκούσεις ἀγοῦρα χαμόγελα,
 ἀρμάτωσε τὴν ἐλπίδα τῆς ἕπομονῆς
 καὶ φύγε μακριά.
 Κι' ὅταν σοῦ μνησθῶν πῶς στῆς πύλῃς σου τὸ χῶρο
 οἱ φωνές γίνοντ' βρυκόλακες
 τρέξε ν' ἀποθανατίσεις τὴν κάθε μορφὴ,
 νὰ θέσεις στὴν πινακοθήκη σου γι' ἀνάμνηση.
 Ἐφκασίδωτη πόλη, γιατί δὲν ξεπερνᾷς τούτῃ τὴ σκοτεινιά
 πὸν οἱ ἄνθρωποι σου
 σκιφτοὶ στὴ χαρὰ, καὶ στὴ λύπη.
 Τί ζητᾷς; Δὲ βλέπεις πῶς τὸ νερὸ πὸν σοῦ δίνου
 δὲν ἔχει τὴ γεύση τῆς δροσιάς πὸν σὲ πνίγει.
 Φώναξε τὸν ἥλιο νὰ καθῆσαι στὴ μουχλιασμένη καρτέλα.
 Ἡ λάμψη θὰ σοῦ δώσει φτερὰ καὶ μπορεῖς νὰ πετάξεις
 ὅσο θέλεις ψηλά.
 Μὴν κρατᾷς δέσμιον τίποτα στοὺς νεκρούς.
 Οἱ ἐξομολογήσεις σ' ὥρα σιωπῆς
 κιπαρίσσια πὸν γέροντ' κοντὰ σου
 στοῦ βουβὸ παραταγμὸ. Τότε φώναξε, μὴ πνίγεις τὴ φωνή,
 σὰ βλέπεις νὰ φέροντ' φέρετρα μὲ ψυχές π' ἀξίζουν
 πολὺ νὰ ζοῦν!

Φαρμάκωσε τὴν ἀπιστία καὶ τὸν ἀφέντη τοῦ δούλου
 τοῦτα τὰ κορμιά νὰ σκεπάσει τὸ χῶμα.
 Ἀδέλφια τῆς γῆς τὸ κλωνάρι τῆς δάφνης
 φέτρωσε σὰν τὴ φτωχὴ παπαρούνα
 ἀθάνατοι ἀγαπημένοι σταθεῖτε
 ἀνάμεσά μας.
 Τὸ παράδειγμά σας
 βωμὸς καὶ προσκύνημά μας.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ Θ. ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Ἀσημομάνικη σογιά

Ἀσημομάνικη σογιά εὐρήκα στὰ σκουπίδια,
σκουριά εἶχε φάει τὸ σίδερο, τὸ χῶμα τὰ μανίκια
Εἶχε μαυρίσει, ποῦχανε πατόκορφα κεντλῖδια
καὶ ράχωμα κογκελωτὸ μ' ἀραδαριά θηλύκια.

Ἀσημομάνικη σογιά, ἀσημοφορεμένη
Σὰν τίνος νιόνυφης ποδιά νὰ κρέμουσουν καημένη.
Τί χέρια νὰ σὲ κράταγαν γεμάτα δαχτυλῖδια
Ποῦ τώρα ἀρμάθα κόκαλα τοῦ τάφου εἶναι στολῖδια.

Ἀσημομάνικη σογιά κι' ἡ ζήση μας ὁμοιάζει
Ποῦ κρέμεται σὲ νιόνυφης ποδιά κι' ἄμα περάσει
Ἡ νιόνυφη τὰ νιάτα της στὰ σκουῦπρα τὴν πετάζει,
Πάλιωσε, ξέφτυσε ἡ ποδιά κι' ἐκείνη ἔχει γεράσει.

ΣΠΥΡΟΣ ΜΟΥΣΣΕΛΙΜΗΣ

Ἡ “Δοκιμὴ,,

Δὲν ξέρω σήμερα
Γιατὶ
σὰν διάβασα πῶς ἔγινε
πυραύλων πάλι δοκιμὴ
μὲ γόμωση Πυρηνικὴ
ὅποιο στὸ δρόμο
ἀντίκρουζα παιδί
ἔμοιαζε στὸ δικό μου.!

ΚΩΣΤΑΣ ΠΗΓΑΔΙΩΤΗΣ

Γρανίτες

Νυχτώσαμε στὸ μονοπάτι, κι ἔχουμε καιρὸ
νὰ ρίξουμε νερὸ στὰ μάτια...
Βάλαμε σκοπὸ μας κάτι...
τὸν ἄνθρωπο νὰ βγάλουμ' ἀπ' τὴ λάσπη...
Κρατήσαμε φωτιά στὸ δάκρυ
ἤπιαμε στὸν ὄρκο τὸ φιλὶ
κινήσαμε γιὰ τὴν ἀνατολὴ
γρανίτες μὲ παλμὸ γεμάτοι.

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

Γιὰ τὸν Ἄνθρωπο

Ἄπ' τῆ σφεντόνα, στὸ τόξο, στὸ τουφέκι, στὸν πύραυλο,
χωρὶς τὴ θέλησή σου σ' ἔχουν ὀδηγήσει.
Χιλιάδες φορές σέ σκότισαν
χιλιάδες μνημεῖα ἀγνώστων σὸχον κἀνει.
Ἄφιδες ἀπομάχων, Νεκροταφεῖα μὲ μάρμαρα καί...ἔμνους.
Θεοὶ διάφοροι σέ συντροφεύουν στὸ θάνατο.
Πατρίδες καὶ ἰδανικά πού δὲν εἶχες.
Οἰκογένειες διαλυμένες στὴν πενία.
Οἱ φάμπρικες ἦταν καὶ θὰ παραμείνουν ἀτάραχες.
Οἱ ταμπέλλες θ' ἀλλάξουν τίτλους καὶ γράμματα διαλέχτων.
Τὰ λιμάνια κι οἱ θάλασσες θὰ δέχονται τὸ βλέμμα σου.
Στὸ αἶτημά σου γιὰ ἀνθρώπινη ζωὴ.
Οἱ φυλακὲς καὶ τὰ σίρματα ἦτανε λύση.
Τὴν ἀναζήτηση τοῦ Θεοῦ πού μᾶς ἐπλάσε τὴν κἀναν παράβαση.
τοὺς θεοὺς ποὺ πλάσαν κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωση, ἐπιβάλλον.
Ἄν δὲν κάνομε ἓναν ἀγῶνα γιὰ τὸν Ἄνθρωπο...
θὰ γράφωμε ἱστορίες δολοφόνων.

ΑΝΘΟΣ ΠΩΓΩΝΙΤΗΣ

Π ὀ λ ε ρ ο ς

Στὸ σπίτι τρελλαμὸς, στὰ πέρατα δπου
ζωὴ, στὸ πέλαο, στὸ βουνό, στὸ δάσο,
φρίκη καὶ δέος, ξολοθρεμὸς τ' ἀνθρώπου.
—Ποῦ νὰ σέ πάω ζωὴ νὰ μὴ σέ χάσω:

Θ. ΛΑΜΠΡΟΥ

Ἄπο τὴν Ἐκδοτικὴ Ἐταιρία
«Ὁ Σημερινὸς Κόσμος»
ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ Σὲ λίγο
Ἐνα νέο ποιητικὸ ἔργο
Τοῦ ΛΑΜΠΡΟΥ ΜΑΛΑΜΑ

“ΟΙ ΧΟΡΟΙ ΤΩΝ ΓΡΑΙΚΩΝ,,

Μία μεγάλη ποιητικὴ Σύνθεση μὲ 12 ἐνότητες. Μὲ πυρῆνα τὴν
Ἑλληνικὴ ψυχὴ πού περιβάλλει τὰ οὐσιαστικὰ γνωρίσματα τοῦ Ἑ-
θνικοῦ μας χαρακτήρα, ἀποφθεγματικά, στὰ πλαίσια τῆς κοινωνικῆς
καὶ ἀγωνιστικῆς ἀπελευθερωτικῆς πορείας τοῦ λαοῦ μας.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

Ἐνῶ κλείνουν 35 χρόνια ἀπ' τὸ θάνατό του

ΓΙΩΣΕΦ ΕΛΙΓΙΑ

(Ο ΠΕΡΙΦΗΜΟΣ ΓΙΑΝΝΙΩΤΗΣ ΠΟΙΗΤΗΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΗΣ)

ΚΩΣΤΑ Π. ΑΛΑΖΑΡΙΔΗ

2ο (Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο τεύχος)

Ἡ παραμονὴ τοῦ Γιωσέφ στὰ Γιάννινα, πού δὲ βάσταξε καὶ πολὺ, χρησιμοποιήθηκε ἀπ' αὐτὸν γιὰ νὰ μελετήσῃ καὶ νὰ παρακολουθήσῃ ἔθιμα παλιὰ τοῦ ἑβραϊκοῦ λαοῦ διατηρημένα μὲ τὴν παράδοση. Τοῦ χρειάζονταν αὐτὰ γιὰ τὶς βαθύτερες μελέτες πού ἔκανε γύρω ἀπ' τὸν ἑβραϊκὸ λαὸ καὶ γιὰ τὴ μετάφραση τῆς Βίβλου στὴ δημοτικὴ γλῶσσα. Τώρα πιά μὲ τὸ γυρισμό του στὴν Ἀθήνα, γίνεται περιζήτητος συνεργάτης, κριτικὸς καὶ ἐπιφυλλιδογράφος σὲ διάφορα περιοδικὰ καὶ ἐφημερίδες. Τὰ οἰκονομικά του μέσα ὅμως δὲν ἐπαρκοῦν νὰ ἀντιμετωπίζῃ τὰ μεγάλα ἔξοδα τῆς Ἀθήνας. Ἀποφασίζει νὰ δώσῃ ἔξεταισες γιὰ ν' ἀποχτήσῃ τὸ δίπλωμα τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας τῆς Ἀθήνας. Τοῦ χρειάζονταν ἓνα πάγιο εἰσόδημα πού μποροῦσε νὰ τὸ ἔχει ἂν χρειάζονταν καθηγητῆς τῆς Γαλλικῆς γλῶσσας σὲ κάποιο Γυμνάσιο. Καὶ πραγματικά, παίρνοντας τὸ δίπλωμα τῆς Ἀκαδημίας, ὑπόβαλε αἴτηση στὸ Ὑπουργεῖο τῆς Παιδείας καὶ διορίστηκε στὰ 1930 καθηγητῆς τῶν Γαλλικῶν στὸ Γυμνάσιο τοῦ Κιλκίς. Πῆγε ἐκεῖ καὶ δούλεψε μὲ ὄρεξη, ἐλπίζοντας γρήγορα νὰ μετατεθεῖ στὴ Θεσσαλονίκη σὲ εὐρύτερο κοινωνικὸ καὶ πνευματικὸ περιβάλλον. Μάλιστα ἀπ' τὸ Κιλκίς συνδέθηκε μὲ τὸ ἑβραϊκὸ στοιχεῖο τῆς Θεσσαλονίκης καὶ πήγαινε ταχτικά ἐκεῖ κι ἔδινε διαλέξεις. Ἐίχε ὄνειρό του καὶ μεγάλο πόθο νὰ δημοσιέψῃ συλλογὲς μὲ τὰ ποιήματά του.

Γιὰ κακὴ τύχη τὸ νῆμα τῆς ζωῆς του στάθηκε πολὺ κοντό. Τὴ δεύτερη σχολικὴ χρονιά τῆς ὑπηρεσίας του στὸ Κιλκίς, στὰ 1931 ἐνῶ εἶχε τελειώσῃ τὶς ἔξεταισες στὸ γυμνάσιο, στὶς 15 Ἰουλίου ἀρρώστησε καὶ γύρισε στὴν Ἀθήνα ἀρρωστος. Στὸ σπῆρι του στὴν Ἀθήνα ἔφτασε μὲ μεγάλον πυρετό. Τὸν ἔβαλαν στὸ νοσοκομεῖο «Ἐὐαγγελισμός». Δὲν μπόρεσαν ὅμως νὰ τὸν γλυτώσουν οἱ γιατροί. Ἡ ἀρρώστια του ἦταν τύφος. Στὶς 29 Ἰουλίου 1931, κατὰ τὸ ἀπόγειομα πέθανε καὶ θάφτηκε στὸ χῶμα τῆς Ἀττικῆς γῆς χωρὶς καμμιά ἐπισημότητα.

Ἔτσι ἔσβησε πρόωρα τὸ μεγάλο αὐτὸ πνεῦμα, ὁ Γιωσέφ, ὁ θαυμάσιος ποιητῆς, ὁ πραγματικὸς λογοτέχνης καὶ λόγιος σὲ πολὺ νεαρὴ ἡλικία, ἦταν μονάχα 30 χρόνων. Ὁ Γιαννιώτης Ἑλληνοεβραῖος Γιωσέφ Ἐλιγιά δὲν πρόκανε νὰ χαρεῖ τὴ ζωὴ του καὶ τὰ νιάτα του, ἀλλὰ κατὰ κύριο λόγο ἦταν τῆς μόρας του γραφτὸ νὰ μὴ προλάβῃ νὰ δώσῃ πρὸ πολλὰ πνευματικὰ του δημιουργήματα.

Ὁ θάνατος τοῦ Γιωσέφ ἔκανε μεγάλη αἰσθησιὴ στοὺς λογοτεχνικοὺς κύκλους τῆς πατρίδας μας. Ὅλοι ἔγραψαν γι' αὐτὸν τὰ καλύτερα ἐπιθανάτια λόγια: Ὁ Κ. Λημναρὸς ἔγραψε τὰ ἑξῆς: «Ὁ Ἐλιγιά δειχνεται ἀληθινὸς ποιητῆς, ὄχι γόνου μὲ τὴν ἀκαθόριστη σημασία πού δίνουμε στὴν ἔννοιά, δταν στολίζουμε μ' αὐτὴν τὸν κάθε θαυμασμό μας. Ἐίχε τὴν ψυχὴ πού κάνει τὸν ποιητὴ... Ὁ Γιωσέφ ἦταν ἄνθρωπος πού σβήνοντας λιγότεψε τὶς ἠθικὲς δυνάμεις τοῦ κόσμου πού ζούσαμε.... Ὁ Γιωσέφ εἶχε ὠραία αἰσθήματα ἑβραίου πού στολίζαν τὴν ψυχὴ κάθε Χριστιανοῦ».

Ὁ ποιητὴς Δάφνης ἔγραψε σημαντικούς ἐπιθανάτιους στίχους γι αὐτόν. Μερικοὶ ἀπ' αὐτοὺς εἶναι:

«Τὸ μεγάλο παιδί, τὸ ἀγαθό, τὸ πιστό
 ποὺ ἦταν ὄλος καρδιά, καλωσύνη,
 ἂν καὶ ἔβραϊός, πάει νὰ βρεῖ τὸ Χριστὸ
 στῶν ψυχῶν, ποὺ τὴν λέν Βιβλική, τὴ γαλήνη....»

Ὁ Μακροχωρῆτης ἀποκαλεῖ τὸ Γιωσέφ: «Μελωδικὸ τραγουδιστὴ τῆς Ρεβέκκας....».

Ὁ Ἡπειρώτης ἠθογράφος καὶ δημοσιογράφος Χρ. Χρηστοβασίλης στὴν ἐφημερίδα του «Ἐλευθερία» ἔγραψε πάρα πολὺ κολακευτικὰ λόγια γιὰ τὸ Γιωσέφ Ἐλιγιά. Ἀνάμεσα στὰ ἄλλα ἔγραψε καὶ τὰ ἑξῆς:

«...Στὰ μεταφρασμένα καὶ τὰ πρωτότυπα ποιήματά του ἀγκαλιάζονται ὁ Παρνασσὸς μὲ τὴ Σιών, ἡ Ἀθήνα μὲ τὴν Ἱερουσαλήμ, ἡ Ἑλλάδα μὲ τὴ γῆ Χαναάν καὶ ὁ Ὀμηρὸς μὲ τὸν προφήτη Δαυὶδ...». Ἀκόμα ἀποκαλεῖ τὸν Ἐλιγιά καύχημα τῶν Γιαννίνων..... ἔνωτικὸ πνευματικὸ κρῖκο μεταξὺ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ...

Ὁ Τέλλος Ἄγρας τόνοισε κι αὐτὸς πῶς «ὁ Γ. Ἐλιγιά ἐπανάφερε στὰ τραγούδια τῆς Ρεβέκκας τὸ χιλιοτραγουδημένο αἶσθημα τοῦ ἐρωτος στὴν πρώτη του μορφή, τὴ βιβλική. Τὸ περιεχόμενό τους καθαρὰ ψυχικὸ καὶ ἡ μορφή τους θρησκευτικὴ, ἐχάριζαν στὸ αἶσθημα αὐτὸ τὴ δροσιὰ μιᾶς καινούριας νεότητος....».

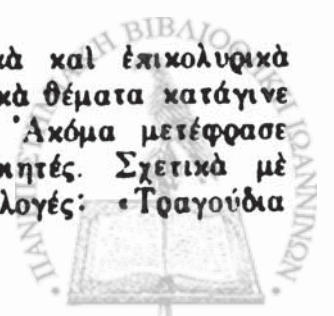
Κι ὁ μεγάλος μας ἔθνικὸς ποιητὴς Κωστῆς Παλαμᾶς ἔγραψε γιὰ τὸ θάνατο τοῦ Ἐλιγιά πῶς «χάθηκε ἀπ' τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα ἓνα κόσμημα ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ πλουτίσει τὴν περιοισία μας....».

Θὰ τραβοῦσε πολὺ σὲ μᾶκρος ἡ πραγματεία αὐτή, ἂν γράφονταν κι ἄλλα ἀπὸ τὰ πολλὰ ποὺ ἔγραψαν τὰ ἐπιστημονικὰ περιοδικὰ κι οἱ ἐφημερίδες τῆς ἐποχῆς, καθὼς καὶ οἱ πρὸ σημαντικοὶ πνευματικοὶ ἄνθρωποι γιὰ τὸ ἔργο τοῦ Ἐλιγιά. Δὲν ὑπάρχει καμμιά ἀμφιβολία, ἀλλ' ἀντίθετα πανθομολογεῖται, πῶς ὁ Γιωσέφ Ἐλιγιά στάθηκε ἱστορικὸς σταθμὸς γιὰ τὰ νεοελληνικὰ γράμματα. Ὁ θάνατός του θεωρεῖται μεγάλη ἀπώλεια. Χάθηκε ἓνας ἀξιοθαύμαστος καὶ ἀκούρατος ἐργάτης τῆς φιλολογίας.

Ἀναγνωρίζεται ἀπ' ὄλους γενικὰ πῶς οἱ στίχοι του ὑπῆρξαν τέλειοι, μ' ἓναν ἀπερίγραπτο παλμό, μὲ ἀπάνταστη λιγνικότητα καὶ μὲ ποιητικὴ τέχνη ἀπ' τὴς λίγες. Ἄς μοῦ ἐπιτραπεί νὰ παρουσιάσω ἐδῶ, τοὺς παρακάτω στίχους πορμένους ἀπ' τὸ ποιήμα του μὲ τίτλο: «Λεβεντοκόρη».

Στήλη ἀψηλὴ, πανώριο κιπαρίσσι,
 δροσιὰ σκορπίζεις γύρω σου καὶ στὶς καρδιές μεθύσι.
 Λεβεντοκόρη ὀρθόστητη, μπροστά μου ἐσὺ βωμὸς
 καὶ μὲ χλαμίδα ἱερατικὴ λεβίτης σου ὁ καῖμός.
 Κι οἱ πόθοι μου, ἱκετευτικὰ γύρω γονατισμένοι,
 ὕμνο τρισάγιον πέμπουνε στὰ κάλλη σου, γραμμένη.
 Νεράϊδα τοῦ παραμιθιοῦ, δροσούλα τῆς αὐγῆς,
 τραγούδι αἰθεροσάλευτο στὰ μάγια τῆς σιγῆς.

Ὁ Ἐλιγιά πέρα ἀπ' τὰ πρωτότυπα τὰ δικά του λυρικά καὶ ἐπικολυρικά ποιήματα καὶ πέρα ἀπὸ διάφορες μελέτες του πάνω σὲ ἔβραϊκὰ θέματα κατάγινε μὲ ἐνθουσιασμό καὶ ζῆλο καὶ στὶς μεταφράσεις τῆς Βίβλου. Ἀκόμα μετέφρασε ἀρκετὰ ποιήματα ἀπὸ διάσημους ἔβραϊοὺς λογοτέχνες καὶ ποιητὲς. Σχετικὰ μὲ τὰ δικά του πρωτότυπα ποιήματα εἶναι γνωστὲς οἱ ἑξῆς συλλογές: «Τραγούδια

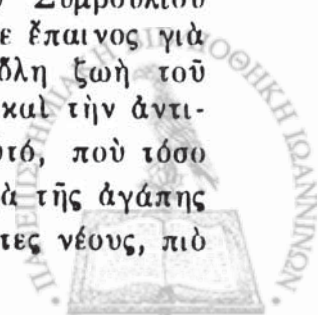
της Ρεβέκκας», «Ανατολίτικα τραυλίσματα», «Χαρούμενοι τόνοι» και άλλα. Και οι μεταφράσεις του παρουσιάζουν εξαιρετική έπιτυχία. Αὐτὲς εἶναι καὶ σὲ πεζὸ καὶ σὲ ἔμμετρο λόγο. Γνωστὰ μεταφρασμένα του ἔργα εἶναι: τὸ Ἴσραμ Ἰσραμάτων, ἡ Ρούθ, ἡ Ἐσθήρ καὶ πολλὰ ἄλλα. Γιὰ νὰ φανεῖ καὶ στὸν τομέα αὐτὸν ἡ μεγάλη του ἐπιτυχία θεωρῶ τὸν ἑαυτό μου ὑποχρεωμένο νὰ παραθέσω ἑδῶ μερικὸς στίχους ἀπὸ τὸ ποίημά του μὲ τίτλο «Ρούθ»:

*Μαλαματένια τὰ σπαρτὰ στήν κάψα τοῦ Ἀλωνάρη.
Ἡ Ρούθ ἡ Μοαβίτισσα κι ἡ χαμηλοβλεποῦσα
μὲ τὴν πανώρια τὴν ψυχὴ καὶ τὸ χρυσό της θῶρι
σταχυολογοῦσε δλόσκυφτη στοῦ χωραφιοῦ μιὰν ἄκρη.
«Ποιὰ νὰ ἔναι αὐτὴ λεβέντες μου, ποὺ στάχνα ἐκεῖ μαζεῦει
καὶ δὲ σηκώνει τὴ ματιὰ τὸ φῶς γιὰ ν' ἀντικρῦσει;
Ρώτησε ὁ Μπούζ, κι ἕνας νιὸς ἔτσι τοῦ ἀπολογιέται:
«Κοπέλλα Μοαβίτισσα, τῆς Ναωμῆς ἡ νύφη
εἶναι, ποὺ τώρα γύρισε στὴ χώρα μας, μαζί της
σὰ χήρεψε—κι ἀφίνοντας τὸ πατρικὸ ρημάδι
ἦρτε γλυκὰ νὰ σκεπαστεῖ στοῦ Κύριου τὶς φτεροῦγες...»
Κι ὁ Μπούζ μὲ τὰ λευκὰ μαλλιά καὶ τὴ λευκὴ ψυχὴ του
στὰ φυλλοκάρδια του ἔνοιωσε τὸ δάκρυ τῆς συμπόνιας.*

Καθὼς τονίστηκε καὶ παραπάνω, ὁ Γιωσὲφ εἶχε μεγάλο πόθο νὰ δημοσιέψει τὶς ποιητικὲς του συλλογές, ἀλλὰ δὲν πρόκανε, γιὰ τὸν ἄρπαξε ὁ χάρος. Κατὰ συνέπεια τὸ πνευματικὸ του ἔργο, δηλαδὴ τὰ ποιήματά του καὶ οἱ διάφορες μελέτες του, βρισκονται σκορπισμένα στὶς ἐφημερίδες καὶ τὰ διάφορα περιοδικὰ τῆς ἐποχῆς τοῦ, ὅπως τὰ δημοσίευε, εἴτε στὴν Ἀθήνα, εἴτε στὰ Γιάννινα κι ἄλλοῦ.

Καθὼς μᾶς πληροφορεῖ ὁ Μιχ. Περάνθης (Μεγάλῃ Ποιητικῇ Ἀνθολογίᾳ. Τόμος Δεύτερος σελ. 336), ὕστερα ἀπ' τὸ θάνατό του κυκλοφόρησε ἀπὸ τὸν Ἰσραηλιτικὸ Σύλλογο Θεσσαλονίκης «Μπενὲ Μπερίθ» ἕνα τεῦχος μὲ τὸν τίτλο ΓΙΩΣΕΦ ΕΛΙΓΙΑ, ὅπου συγκεντρώθηκαν ἀποσπάσματα κριτικῆς καὶ ἐπιμνημόσυνοι λόγοι. Ἐπίσης τὸ 1938 ὁ Μιχ. Περάνθης ἐξέδωκε μὲ δική του εἰσαγωγὴ τὸ «Ἴσραμ Ἰσραμάτων» τοῦ Ἐλιγιά (μετάφραση, σχόλια καὶ κριτικὴ). Τὸν ἴδιο χρόνο κυκλοφόρησε κι ἕνας τόμος «Ποιήματα τοῦ Γιωσὲφ Ἐλιγιά» (ἐπιμέλεια Γ. Κ. Ζωγραφιάκη) ὅπου περιλαμβάνεται τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς ποιητικῆς παραγωγῆς του. Αὐτὰ μᾶς πληροφορεῖ ὁ Μ. Περάνθης σχετικὰ μὲ τὴν ἐκδοσὴ τοῦ πνευματικοῦ ἔργου τοῦ Γιωσὲφ Ἐλιγιά.

Τέσσερα χρόνια ὕστερα ἀπ' τὸ θάνατο τοῦ Ἐλιγιά θυμῆθηκε ἡ Ἰσραηλιτικὴ Λέσχη τῶν Γιαννίνων πὼς εἶχε ὑποχρέωση νὰ τιμῆσει κάπως τὴ μνήμη τοῦ μεγάλου παιδιοῦ της. Ὁργάνωσε στὶς 27 Ἰουλίου 1935 φιλολογικὸ μνημόσυνο τοῦ Γιωσὲφ Ἐλιγιά. Παραθέτω ἕνα ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴν πλήρη περιγραφὴ τοῦ μνημόσυνου αὐτοῦ, ὅπως δημοσιεύτηκε αὐτὴ στὴν ἐφημερίδα τῶν Γιαννίνων «Ἰππειρωτικὸς Ἀγὼν» στὶς 30—7—1935: «...Τὸ μνημόσυνο τοῦ Ἰωσὲφ Ἐλιγιά τοῦ προχθεσινοῦ Σαββάτου Ὑπῆρξε μιὰ ἐνέργεια τοῦ Λοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἰσραηλιτικῆς Λέσχης ποὺ ἀληθινὰ ἀξίζει νὰ ἀκουσθεῖ κάθε ἔπαινος γιὰ τὴν πρωτοβουλία αὐτή. Εἶναι μιὰ ἀλήθεια συνδεδεμένη μὲ τὴν ὅλη ζωὴ τοῦ ποιητῆ, πὼς ἡ Ἰσραηλιτικὴ Κοινότης στὴν ἐπίσημη ἐκδήλωσή της καὶ τὴν ἀντιπροσωπευσὴ της εἶχε δεῖξει μιὰ ἐχθρότητα πρὸς τὸ παιδί της αὐτό, ποὺ τόσο ἐπρόκειτο νὰ τιμῆσει. Ἦτανε μιὰ περίοδο ποὺ ὁ Ἐλιγιά μὲ τὰ φτερά τῆς ἀγάπης εἶχε προσπεράσει τοὺς ὀρίζοντες τῆς πεζῆς ζωῆς καὶ ἀτένιζε ὀρίζοντες νέους, πὺ

πλατείς, πιδ καθαρούς όρίζοντες πιδ μέσα τους για τόν Έλιά κλείονταν όλος ό κόσμος. Στην περίοδο δηλ. πιδ ό Έλιά είχε παρεξηγηθή και από τούς ίδιους τούς όμοθενείς του. Και τήν έχθρότητα αύτή πιδ τόν ποιητή ή έπίσημος Ίσραηλιτική Κοινότης τήν κράτησε δυστυχώς και ύστερα από τόν πρόωγο θάνατο τού παιδιού της..... Και πράγματι τιδ μνημόσυνο τού Σαββάτου πιδ γίνηκε έπιδνω σιδ τέσσαρα χρόνια τού θανάτου τού Έλιά ήτανε μιδ μυσταγωγία, σιδ όποια πιδρε μέρος πιδωτα ή θρησκεία και ύστερα ή φιλολογία. Τιδ κενοτάφιο τού Έλιά πιδ τιδ σκέπαζαν τιδ λουλούδια, τιδ ποτισμένα από τιδ νερά τής άγαπημένης του Παμβώτιδας και πιδ δίπλα του συμβόλιζαν τούς όδηγούς πιδ είχαν όδηγήσει τόν ποιητή καβαλλάρη σιδόν Πήγασσο, προκαλοΐσε τιδ δάκρυα και έκαμε τούς τιμήσαντας τιδ μνημόσυνο νιδ ριγούν από συγκίνηση. Ύστερα από τήν έπιμνημόσυνο δέσει, ό πρόεδρος τής Λέσχης κ. Βεχορόπουλος σιδ γλώσσα δημοτική, ρέουσα, απέδωκε σιδ γραμμές άδρες τή ζωή, τή χλιοφασατισμένη ζωή τού Έλιά και τιδ έργο του..... Ο κ. Βεχορόπουλος γενικά σημείωσε μιδ έπιτυχία σιδ προχθεσινιδ μνημόσυνο, γι αύτιδ και ανυπόκριτα τόν συγχαρομάστε. Πριν ή ό όμιλητής έγκαταλείψη τιδ βήμα, εκάλεσε τιδ δεσποινίδας Άλίκην Λευί και Έλντα Λευί, αιδ όποιαι άπήγγειλαν ή μεν πιδωτη τήν Έσθήρ, ή δέ δευτέρα τή Ρούθ, δυδ άνέκδοτα ποιήματα τού Έλιά. Έπίσης ποιήματα τού ποιητού άπήγγειλαν και οιδ κ. κ. Ήλιος Λαγαρης, Άλμπερτος Ίακώβ και Άβραάμ Λευί. Έν τέλει άποκαλύπτεται ή προσωπογραφία τού ποιητή και ό Έλιά με τιδ μεγάλα του μάτια φαίνεται σάν νιδ έρευνά γιδ νιδ γνωρίση φίλους και πατριώτες.....». Και παρακάτω ή περιγραφή μας κάνει γνωστά και τιδ έξής: «Τιδ μνημόσυνο έτίμησαν οιδ κ. κ. Καλούδης και Χρηστοβασίλης, ό παρεπιδήμων εις τήν πόλιν μας καθηγητής τού Πανεπιστημίου κ. Β. Βέλλας, οιδ καθηγηται κ. κ. Οικονόμου, Βαζάκας, Δημ Σιωμόπουλος, ό δικηγόρος κ. Π. Φάντης, ό Λιευθυντής τού «Ήπειρωτικού Άγώνος» και άλλα.....».

Προσπάθησα με τις μικρές μου δυνάμεις νιδ παρονοιάσω με δση συντομία ήταν δυνατή τήν πιδλύ λιγόχρονη, μιδ και τόσο πονεμένη ζωή, καθώς και νιδ δώσω μερικές άδρες γραμμές γιδ τιδ πνευματικό έργο τού μεγάλου Γιαννιώτη ποιητή και λογοτέχνη Γιωσέφ Έλιγιά.

Τιδ όσα γράφονται έδω, καθώς τονίστηκε και σιδν άρχή, άποτελούν ένα ταπεινιδ μνημόσυνο σιδ μεγάλο όνομά του με τήν είκαιρία πιδ συμπληρώθηκαν φέτος 35 χρόνια άπ' τιδ θανάτιδ του. Άς μιδ έπιτραπει όμως νιδ τονίσω πιδς τιδ Γιάννινα, τιδ «πνευματικά Γιάννινα», έχουν κάποια ήθική άποχρέωση νιδ τιμήσουν τή μνήμη τού πνευματικού τους αύτου παιδιού κατὰ ένα πιδ έπίσημο τρόπο. Δέ δικαιολογείται, νομίζω, πιδρισότερη λήσμονα σιδ όνομα τού μεγάλου Γιαννιώτη, ποιητή και λογοτέχνη Γιωσέφ Έλιγιά.

ΚΩΣΤΑΣ Π. ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ

ΤΟ «ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΠΝΕΥΜΑ»

Γιδ τιδ Νέο Χρόνο εΰχεται σιδς φίλους και άναγνώστες έπιτυχίες, νικές και χαρές.

Μ ε ι ἡ ν π ε ι θ ῶ τ ῶ ν ἄ ρ ι θ μ ῶ ν

* Σ' ὄλον τὸν κόσμον ὑπάρχουν 1.500 θρησκευτικὲς αἰρέσεις.

* Στὴν Ἀμερικὴ—Ἀγγλία—Γαλλία ἀπὸ τὸ 1955 ὡς τώρα ὑπολογίζονται 2.000.000 θύματα ἀπὸ τροχαία ἀτυχήματα.

* Ἀπ' ὅσους Ἀμερικανοὺς σκοτώνονται στὸ Βιετνάμ 25% εἶναι Νέγροι.

* 3.000.000 Ἀγγλικὲς οἰκογένειες ζοῦν σὲ τρῶγλες στὴ Μεγάλῃ Βρετανία.

* Τὸ 1965 στὴ Σοβ. Ἐνωση ὑπῆρχαν 483 θέατρα μὲ 102.000.000 θεατῆς, 120.000 βιβλιοθήκες μὲ 59.000.000 ἀναγνώστες, 918 μουσεῖα μὲ 60.000.000 ἐπισκέπτες, 124.000 λέσχες μὲ διάφορα τμήματα, 671 μεγάλα πάρκα, 296 μουσικὰ συγκροτήματα, 217.000.000 Σοβιετικοὶ πολῖτες παρακολούθησαν διάφορες διαλέξεις. Τὸ μέσο εἰσόδημα κάθε Σοβιετικῆς οἰκογένειας

ὑπολογίζεται σὲ 6.330 δραχμὲς μηνιαίως. Ἡ σιτοπαραγωγή στὴ Ρωσία τὸ λήγοντα χρόνον τοῦ '66 ὑπερέβηκε κάθε προηγούμενον ρεκόρ, κι ἔφτασε τοὺς 171.000.000 τόνους.

* Στὴ Γαλλία ἀπὸ τὸ ἐμπόριον τῆς λευκῆς σάρκας 4.300 νέες γυναῖκες διοχετεύονται ἐτήσια σὲ κακόφημους οἴκους τοῦ ἔξωτερικοῦ. Τὰ ἔσοδα ἀπὸ τὴν πορνεία στὸ χρόνο ποὺ πέρασε ἀνῆλθαν σὲ 1 δισεκατομμύριον φράγκα. Οἱ ἰέρειες τῆς Ἀφροδίτης στὴ Γαλλία ὑπολογίζονται σὲ 40.000.

* Τὸ 1966 οἱ θάνατοι ἀπὸ καρκῖνο ἀνερχοῦνται σὲ 300.000.

* Στὴ Ρουμανία μέχρι τὸ 1970 θ' ἀνεγερθοῦν ἀπὸ τὸ κράτος 300.000 διαμερίσματα.

ΛΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ ΜΕΓΑΛΩΝ ΑΝΔΡΩΝ

Ὁ Μπετόβεν, ποὺ ὅπως γράφει γι' αὐτὸν ὁ Βάγκνερ «ἄφισε τίς ὄχθες τῆς ζωῆς αὐτῆς σὰν ἕνας τέλειος ἀκόλουθος τοῦ Σταυρωμένου» ἦταν ἕνας τέλειος δημοκράτης. Τόλμησε νὰ ἐξευτελίσει τὸν πρωθυπουργὸ τῆς Αὐστρίας Μέτερνιχ, ποὺ τὸν ἀνεβοκατέβαζε ὅπως ἤθελε ὁ αὐτοκράτορας Μέγας Ναπολέων καὶ ἀρνήθηκε σ' αὐτὸν νὰ γράψει ἕνα ἐμβατήριον, ποὺ τὰ λόγια του ἐξυμνοῦσαν τὸν αὐτοκράτορα. Ἐλεγε ὁ Μπετόβεν ὅτι: «Ἡ φωτιά, τὸ νερὸ καὶ ὁ λαὸς δὲν δαμάζονται». Ἐπίσης «Ἡ φτώχεια εἶναι μιὰ χαμηλὴ πόρτα, ποὺ οἱ ψηλοὶ πρέπει νὰ σκύψουν γιὰ νὰ περάσουν».

Ὁ μεγάλος σύγχρονος ἱστορικὸς Ἄρνολντ Τόυνμπη γράφει ὅτι ἀπὸ τίς 20 γνωστὲς αὐτοκρατορίες τοῦ κόσμου, οἱ 12 πῆραν τέλος ὄχι μὲ πόλεμον ἐναντίον τους, ἀλλὰ μὲ ὑπονομευτικὲς ἐνέργειες τῶν ἐχθρικών παραγόντων στὸ ἐσωτερικόν τους.

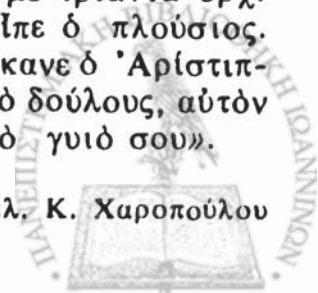
Ὁ ὀνομαστός γιὰ τὸν ἀδιάφθορον χαρακτήρα του ρωμαῖος πολιτικὸς Κάτων (234—149 π.Χ.) ἀπέφυγε ὄσο μποροῦσε

τίς τιμές. Μιὰ μέρα ὀρισμένοι φίλοι καὶ θαυμασταὶ του τοῦ εἶπαν: «Ὅλοι οἱ ρωμαῖοι πολιτικοὶ ἔχουν τὸ ἀγαλμά τους στὴν ἀγορὰ τῆς Ρώμης. Γιατί ἐσύ δὲν θέλεις νὰ φτιάξουν καὶ τὸ δικόν σου;» Ὁ Κάτων ἀπάντησε: «Προτιμῶ νὰ ρωτοῦν οἱ ἐπόμενες γενεὲς γιατί δὲν ὑπάρχει τὸ ἀγαλμά μου παρὰ νὰ ρωτοῦν γιατί ὑπάρχει».

Ρώτησαν τὸν ἀρχαῖον Ἕλληνα φιλόσοφο Θαλῆ τὸν Μιλήσιον, τί εἶναι τὸ πιὸ σπάνιον στὸν κόσμον κι αὐτὸς ἀπάντησε: «Ἐνας τύραννος, ποὺ νάχη γερᾶ σὴ στὴν ἐξουσία».

Κάποτε στὸν περίφημον φιλόσοφον Ἀρίστιππον (350 π.χ.) ἦρθε ἕνας φιλάργυρος πλούσιος καὶ τοῦ εἶπε «Πόσα θέλεις γιὰ νὰ δίνεις μαθήματα στὸ γιόν μου;» «Τριάντα δραχμὲς» ἀποκρίθηκε ὁ φιλόσοφος. «Μὰ μὲ τριάντα δρχ. ἀγοράζω ἕνα δοῦλο» εἶπε ὁ πλούσιος. «Καὶ δὲν ἀγοράζεις;» ἔκανε ὁ Ἀρίστιππος. «Ἐτσι θὰ ἔχεις δυὸ δούλους, αὐτὸν ποὺ θ' ἀγοράσεις καὶ τὸ γιόν σου».

Ἐπιμέλ. Κ. Χαροπούλου

Θ. Κ. ΤΡΟΥΠΗ

Παράθυρο Νο 3

ΔΙΗΓΗΜΑ

—'Ο καιρός είναι λίγος και οι ανάγκες πολλές. Δεν βγαίνουν παράδες στα μπετά. Στα μπετά σου κατεβάζει την πλάτη ο ντενεκός και σε ξεθεώνει ο έπιστάτης δλη μέρα μ' ένα πενηντάρι. Και πού να πάμε. Στα νταμάρια είναι συμπληρωμένοι μου είπαν.

—Στοδ Σαράντη πήγες;—Πήγα.—Τι σου είπαν;—Τά φορτώνει λέει μηχανή τ' αυτοκίνητα.

Δεν θέλουν εργάτες. Δύο είμαστε είπα. Μήτε μισόν' μου λένε.—Και τώρα!

Τι τώρα; Θα πάμε στη γαλαρία. Δεν υπάρχει άλλη έλπίδα. 'Εργάτες; 'Οπως βροθμε.

—Καλά. Τράβα να 'τοιμαστεις. Την αύγη θα σε φωνάξω να φύγουμε νύχτα. —Καληνύχτα.

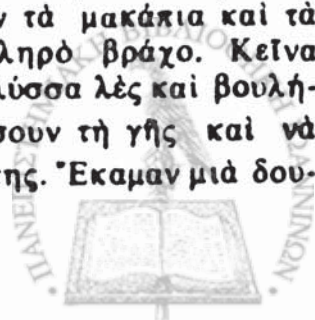
—Καληνύχτα. Τοῦτα λογόσαντε στο τριστρατο αποβραδίσ. Τά λέγανε ο Φώτης της 'Ανθης κι' ο Θύμιος της 'Ασημως. Στο γυμνάσιο πηγαίνανε στην Ίδια τάξι. 'Αγκαλιά κοιμόσαντε η και οι δύο φαγωμένοι η κανείς. Πρίν δύο μηνες είχαν βαλμένο ξουράφι στα χνούδια των προσώπων των. Βλαστάρια απότιστα σε καλοκαιριάτικη κάψα μοιάζανε. Κορμιά δλότσια σαν μονόκλωνα έλάτια. με χλωμές φάτσες δουλεμένες κι' ανάρτυγες. Και οι δυο ορφανοί από πατέρα. Τους πατεράδες τους, τους θέρισαν και τους δυο τά γερμανικά βόλια στην κατοχή. Οι χήρες μανάδες τους μπήκαν πλύστρες και ξενοδουλεύτρες με την παρακίνησι του δασκάλου κι' αποφάσισαν να τά γραμματίσουν. 'Εδω και τρία χρόνια δουλεύανε και τά ιδιανά. Κάθε καλοκαίρι βγάζανε με τον ιδρωτά τους τις έγγραφες και τις ρέγγες της χρονιάς που θάρχότανε. Νοίκια δεν πλήρωναν ποτέ, μένανε μοναχά τους σ' ένα μισορηγμένο έρημο σπίτι στην άκρη της Κωμόπολης.

Πάντα δουλεύανε με τους χτίστες. Φέτος, μιά και τέλειωσαν το γυμνάσιο κι' είχαν σκοπό να κατέβουν στην 'Αθήνα, για σπουδή τάχα. άποφάσισαν να πάνε για περισσότερο στη γαλαρία.

Την αύγη πρίν χαράξει ξεκίνησαν. Οι μανάδες τους τά ξεβγάλανε μ' εύκες.

'Η γαλαρία είχε ανάγκη από εργάτες· τους κράτησαν με τον πρώτο λόγο. Βοηθούς σε μιναδόρους τους βάλανε στο παράθυρο Νο 3. Πρωτοδούλεψαν σε βάρδια νυχτερινή. Τι σημασία έχει τάχα αυτό; 'Η γαλαρία πάντα νύχτα έχει. 'Οπως κάθε βράδυ έτσι και άπόψε, βάλαν άσετυλίνη και νερό στις λάμπες. τις άναψαν και μπήκαν. 'Ενας κρύος άερας σά νεκροφ φύσημα τους έλουσε, λές και κατέβαιναν σι' άρχοντικό του χάρου. Λάσκες νερουλές τους έγλειφαν τά πόδια και νερό βροχή, κατά τόπους. Έτρεχε από τά στηλωμένα μαδέρια και τους μούσκευε τ' άδιάβροχα. Οι κάπνες άπ' τους δυναμίτες έμπαιναν στα πνευμόνια τους δπως τό σκουλήκι στη ρίζα του καλαμποκιου.

'Υστερα άπόνα τέταρτο, μ' άντρίκιο γοργό περπάτημα, φτάσανε στον τόπο της δουλειάς. Ξέραν καλά τη δουλειά τους. Σπρώξανε τά βαγονέτα με τά μάζα. Και καθάρισε ο καθρέφτης. Κάθε άνάσα τους τη νοιώθουν σά μιά βελονιά. Και των δυο πονοδσαν τά πνευμόνια. Κάθε πού περνοδσαν από τό τοδμκο του άερα σταματοδσαν για λίγο, για να δευτερώσουν άνασασμό. Τοιμάσανε τά πιστολέτα και τά δώσανε στους μιναδόρους. 'Ανοιξαν άερα και νερό. Οι μιναδόροι σήκωσαν τά μακάπια και τά κάρφωσαν στο σκληρό βράχο. Κείνα στριφογύριζαν με λύσσα λές και βουλήθηκαν να ξεκοιλιάσουν τη γης και να κλώσουν τ' άντερά της. 'Εκαμαν μιά δου-

λεμένη βουή σαν πολέμου άντάρα, σαν κοσμοχαλασιά σεισμοῦ, σαν κόχλασμα κόλασης.

Ὁ Φώτης μὲ τὸ Θύμιο σπρώχνανε τὰ βαγονέτα στὴ διασταύρωση καὶ τοὺς ἔβαναν κοιταροῦδες. Τὰ τοίμαζαν γιὰ τὰ καινούργια μπάζα. Ὁ Ἰταλὸς ἐπιστάτης ἐπειδὴ τοὺς εἶχε κρατήσει μισή ὥρα ὑπερωρία τὸ πρωτῆτερο βράδυ, τοὺς πλησίασε νὰ τοὺς πάρει τὰ νούμερα.

—È numero

mile treceda novada oto,

Εἶπε ὁ Φώτης καὶ ἔδειξε τὸν ἑαυτὸ του, καὶ δείχνοντας τὸ Θύμιο πρόσθεσε: Mile treceda novada ceta.

—Gracio μουρμούρισε ὁ ἐπιστάτης. Ἐγραψε τὰ νούμερα σ' ἓνα χαρτί κι' ἔφυγε πίσω ἀπ' τὰ βαγονέτα.

Εἶχαν μάθει σὲ δυὸ μῆνες ἀρκετὰ ἰταλικά. Περισσότερα ὁ Φώτης. Τὴν ἄλλη ἑβδομάδα θὰ παίρνανε τὴν πληρωμὴ τους καὶ θὰ φεύγανε γιὰ τὴν Ἀθήνα.

Οἱ φουρνελλότρυπες ἀνοίχτηκαν. Ἡ βουή ἔπαψε. Τοιμάστηκαν τὰ φουρνέλλα καὶ οἱ μινιδόροι ἔφυγαν. Ὁ Φώτης μὲ τὸ Θύμιο μάζευαν τὰ ἐργαλεῖα.

Ἡ βάρδια θὰ τελείωνε σὲ λίγο. Ἐνας Ἰταλὸς ἔβαλε φωτιά στὰ φτύλια καὶ τραβοῦσε βιαστικὸς γιὰ ἔξω. Τοὺς εἶδε καὶ τοὺς φώναξε ὀργισμένος νὰ βγοῦν

μπροστὰ ἀπὸ κείνον. Μὰ πρὶν τελειώσει τὸ λόγο του, ἓνας δυνατὸς τριγμὸς ἀκούστηκε. Πολλὰ μαδέρια ἀπὸ κείνα ποὺ στήλωναν τ' ἀπάνω μπάζα σπάσανε κι' ὁ Ἰταλὸς θάφτηκε, βαθιὰ στὰ ξύλα καὶ στὰ χώματα. Οἱ λάμπες ἔσβησαν. Ὁ Θύμιος οὐρλιαζε σαν τὸ λύκο στὸ δόκανο.

—Βοήθεια! Βοήθεια! Ἄαχ! Ὁ Φώτης πῆγε κατὰ τὶς φωνὲς στὰ τυφλά.

Βρῆκε τὰ χέρια τοῦ Θύμιου, μὰ δὲν εἶχε τὴ δύναμη νὰ νικήσει τὴν ὀργὴ τῆς γῆς. Τραβοῦσε· φώναζε... ἔκλαιγε. Τίποτα!

Σὲ λίγο, ἓνα ἄλλο κύμα ἀπὸ ὑγρὰ βαριά χώματα, σαν τὰ πρῶτα, ἦρθε μὲ μιᾶς καὶ τοὺς σκέπασε καὶ τοὺς δύο. Ὑστεροσιωπῆ. Ὁ Ἄδης εἶχε χάψει λαίμαργα ἀκόμα δυὸ ψυχές.

Ὁ Φώτης μὲ τὸ Θύμιο μείναν ἐκεῖ ὁ ἓνας κοντὰ στὸν ἄλλον, ἀγκαλιὰ σχεδόν, ὅπως καὶ στὸ φτωχικὸ τους κρεβατάκι, χειμωνιάτικες μέρες, σκεπασμένοι μὲ τὶς βελέντζες γιὰ νὰ πολεμήσουν τὴν παγωνιά, ξάπλωναν ἀποβραδὶς καὶ μάθαιναν ἱστορία καὶ θρησκευτικά. Στὶς κασέλες τῶν σπιτιῶν τους, οἱ μανάδες τους, σαν ἄγια λείψανα τ' ἀπολυτήρια μὲ τὸ «ἄριστα». Τοὺς εἶχαν βγαλμένα καὶ βιβλιάρια τοῦ Ι.Κ.Α. Ποιὸς ξέρει τί τὰ κάμανε;

Θ. Κ. Τρουπῆς

Ν. ΜΗΟΓΤΒΑ

Δεσποικὸ Παραμῦθι

Ὁ παπᾶς τοῦ χωριοῦ μου εἶτανε θεόφτωχος κι' ἡ παπαδιά κάθε τόσο τοῦ κλαίγονταν καὶ τοῦλεγε.

—Σήκω βλογημένε νὰ πᾶς στὸ δεσπότη νὰ κάνει κάτι καὶ γιὰ λόγου σου. Θὰ πεθάνουμε τῆς πείνας σὲ τοῦτο τὸ καλυβοχώρι. Χάθηκε νὰ πᾶς παπὰ στὴν πόλη;

Δὲν βαρυνέσαι. Τζάμπα ὁ κόπος κι' ὁ ναβλος του.

—Ἐχουμε καιρὸ, τοῦλεγε ὁ δεσπότης. Θὰ δοῦμε Κἀτι θὰ κάμω καὶ γιὰ σένα. Σ' ἔχω ἔγνοια.

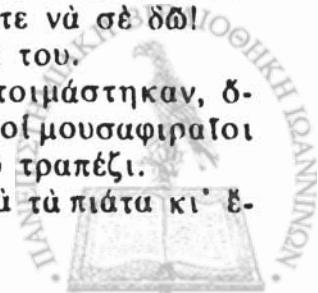
Κι' ὁ δύστυχος περίμενε κι' ἡ παπαδιά γκρίνιαζε καὶ δὲν ἀπόσωνε καὶ τίποτα δὲν γένονταν.

Ὅπου μιὰ μέρα ἔρχεται ὁ δεσπότης στὸ χωριὸ μὲ κάτι ξένους γιὰ ἐπίσκεψη στ' ἀρχαῖα.

—Σῦρε καὶ τοίμασε τραπέζι νάρθου- με, λέει στὸν παπᾶ. Ἄντε νὰ σὲ δῶ! Καὶ τόνισε τὰ λόγια του.

Πῆγε κι' ὁ παπᾶς, τοιμάστηκαν, δόπου ἦρθαν τὸ μεσημέρι οἱ μουσαφίραροι καὶ καλοστρώθηκαν στὸ τραπέζι.

Φέρνει κι' ἡ παπαδιά τὰ πιάτα κι' ἔ-

ΝΙΚΟΥ ΠΑΠΑ: «Μέ δλους και μέ κανένα»

Ὁ κ. Ν. Παπᾶς εἶναι καλῶς κοιητής (ἔτσι καθὼς ἡ ἀληθινὴ κοίτη ποτὲ δὲν καλιώνει) εἶναι μιὰ κοιητικὴ μορφή τῆς ἐποχῆς. Κι ἔχει ἀδρά και σίγουρα πολιτογραφηθεῖ στὸν κατάλογο τῶν ἀξίων κοιητῶν μας. Ἡ φύση κι ὁ χαρακτήρας του τὸν προβλημάτισαν μ' ἀνάλογες ἐπιτυχίες. Ἡ τέχνη του ἀντιστοιχεῖ στὶς σχέσεις τῆς ζωῆς και τῆς πραγματικότητας. Κεντρομόλος ἀξονας στὴ δημιουργικὴ του ἀνέλιξη, εἶναι ἡ ἴδια ἡ καλλόμενη ψυχικὴ και ζωικὴ ἀλήθεια. Ὁ Ν. Π. ἔχει ἓνα πλατιφθαλμο ὁρατόριο ποῦ ἐποικτεῖει συναισθηματικά (χωρὶς νὰ παραμένει ἀποκλειστικά στὸ νεώτερο συμβολισμό) τοῦτη τὴν πικρὴ γεύση τῆς κακιάς μοίρας ἡ τῆς καλότυχης κίνησης πρὸς τὰ μύρτα «...Μέ βία κουβαλοῦμε [χρισάφι και μαρτύριο] γαλήνη κι ἀγρυπνία...» Ἡ κοίτη του ριζοβολεῖται κι' ἀναβλασταίνει, πιότερο ἀπὸ τ' ἀτομικὸ ψυχικὸ ἔδαφος και διακλαδώνεται ἀνάλογα στὸ κοινωνικὸ «...ἀπ' τὴν ψυχὴ μου ἀκούω φωνές [εἶμαι παράξενος, εἶμαι ἀκλός] ζῶ μέ τὰ τριπινὰ και μέ τὰ περασμένα...» Μᾶς ὑποδηλώνει. Κορφοπλάστης σὲ εἰκόνες, ἀποφθεγματικὸς στὸν κοιητικὸ του λόγο. Ἐχει μιὰ ἐκφραστικὴ μεγαλοστομία, ποῦ γίνεται περιγραφικὴ στὴν ἐντύπωση, και συγκινησιακὴ στὴν ἀναμνηση. «...θυμοῦμαι μόνο ὅσα ἔχω ἀφήσει [παράντα χρόνια μέσ' στὴ λησμονιά...» «Μέσ' στ' ἀλεπάλληλα περάσματα... [ἔρχεται κάθε βράδυ ἀπὸ μακρὰ ἰδ

βανέ μπροστά τους πεντέξη σκουράτζους κι' ἐλιές.

Οἱ καλεσμένοι μοῦτρωσαν κι ὁ δεσπότης συνέφιασε. Κι' ὁ παπᾶς ἀτάραχος, μοίρασε μπόλικο ψωμί, σηκώνεται κάμει σταυρὸ και λέει.

—Εὐλόγησον Κύριε τὴν πόσιν και τὴν βρῶσιν τῶν δούλων σου!

Γυρνάει, βλέπει μιὰ τὸ δεσπότη και ματαλέει μέ τὸ σκουράτζο στὸ χέρι.

—Στῶνομα τοῦ Πανάγαθου Θεοῦ, σὲ βαφτίζω κοτοπούλι! Κι' ἐσένα μαρμποῦνι μουστακάτο!...

Και στοῖς μουσαφίρηδες μέ χαρά.

—Κοπιᾶστε ἀφεντάδες μου! Σᾶς ἔχω τοῦ κόσμου τὰ καλά!

Νίκος Μπούτβας

(Ἀπὸ τὸ ἀνέκδοτο βιβλίο

«42 ΒΗΜΑΤΑ»)

κόμος τῆς ἀπελπισίας...» Κι ἄλλο: «...Ἐνα μαντήλι. Ἐνα δράμα. [Μιὰ ἡσυχὴ θάλασσα. Μιὰ τρικυμία ἀπὸ ἐκναστάσεις ὁ κόσμος. Μιὰ τελετὴ ποῦ ὀργανώνει ὁ ὀρίζοντας [χρόματα ἀγνωστα [κολύβρες ἀχτίδες...» Ἐδῶ τὸ ὑπαρξιακὸ και τὸ φιλοσοφικὸ στοιχεῖο περνάει ἀπὸ τὴν κοίτη του, μέ ἀνανεωμένα ρίγη ἐπιγραμματικῆς καταγραφῆς. Ἡ κολυκρημοσύνη στὸ τραγοῦδι του παίρνει ξεχωριστὴν ὑπόσταση. Ἀλλὰ κι ἀδυναμία του ὀκιο πεζολογικὸ ἡ φιλολογικὸ στοιχεῖο, ὀκου δείχνει σπάταλη ἐμπνευση και ἀλαφρόνει τὸ βάρος τῆς οὐσιαστικῆς πυκνότητας Πάντως ἀρενωπὸς και κολύπλαγκτος ὁ Ν. Π. τραγοῦδαει κοικιλότονα μέσα στὴν περιοχὴ τῶν ὀνειρῶν, τῶν ἀναμνήσεων, τῆς φύγῆς, και τῆς παρρησίας. Ἡ κοίτη του μιὰ ἐξομολόγησι γιὰ τὸ ἀδιέξοδο τ' ἀνθρώπου, κι ἓνας ἀλογισμὸς γιὰ τὴ συντριβὴ του. Μέ παραδαρμὸ ἀγωνίζεται νὰ λυτρωθεῖ ἀπὸ μιὰ κεισιθάνατη ἀμφιβολία. Συνθέτει και μέ νεορομαντικὴ διάθεση τίς ἐμπειρίες του. Εἶναι ἀντικειμενικὸς ἀπὸ τὴ θέση ὀς τὴν ἀρνηση, ἀπὸ τὴν αἰσιόδοξη πίστη ὀς κάποια γόνιμη ἀπεισιόδοξία. Ὑποκειμενικὸς ἀπὸ τὴ σιωπὴ τῆς ἤττας και τὴ μόνωση, ὀς τὴν ἀκατάσχετη ὀμολογία μιᾶς νικηφόρας προέλασης τοῦ συγκαιρινῶ ἀνυπόταχτου στρατοκόπου τῆς κλειδοκυμβαλῆς κᾶλης. Συνειδησιακὸς, σὸν ἰδεῶδες προῖον τοῦ χρόνου «...σεργιανίζω. Δὲ θὰ ὑποταχθῶ στὰ σύνορα [στὸ χῶρο ποῦ ἀνασπένουν ἄλλοι] θὰ γυρίζω στὸν κόσμο ἀσυμβίβαστος [θὰ γυρίζω μέ δλους και μέ κανένα...» Ἀλλοῦ θλίβεται γιὰ τὴν ἀνάλλαχτη στᾶση τῶν τοπίων...» Ὀρίστε. Ἰδέστε κᾶλι τὰ τοπία [ἔχουν τὰ ἴδια μάτια [τὴν ἴδια αἰσθηση [τὴν ἴδια καρδιά...». Ἐχει ἰδιαιτερὴ ἀξία ἡ βαθύτερη ἐνδοσκοπήση και θεώρηση αὐτῆς τῆς κολυκρημονῆς βιωματικῆς ἐπιστάσις του. Και εἶναι ἡ τέχνη του μιὰ ἀπογραφή ψυχολογημένων καταστάσεων, μέ ἐντονο παλμὸ και πρωτόρῦθμο νεδρο. Ὁ Ν. Π. μ' αὐτὴ τὴν ἐνατένηση, φέρνει μιὰ ἐξισορόπηση στὰ μερικά μέ τὰ γενικά ἐνδιαφέροντα τῆς αἰσθητικῆς ζωῆς και τέχνης.

●

ΕΛΕΝΗΣ ΣΙΑΤΡΑ—ΛΑΖΑΝΑ: «Προσδοκία»

Πεζογραφικὴ κοίτη θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ χαρακτηρίσει τὸ πρῶτο βιβλίο τῆς κ. Ε. Σ. Λαζανᾶ ποῦ ἐργάζεται καθηγήτρια στὸν Πύργο Ἠλείας, κι ἄρχισε νὰ δημιουργεῖ μιᾶς ὀσωτερικῆς ἀναγκαιότητας ὑποβλητικὴ τέχνη, μέ δικὴ τῆς φυσιογνωμία, κι ἀνάλογο ρομαντισμὸ. Ἀγκαλιάζει τὸν κόσμο μέ πλατιὰ αἰσθήματα. Μιὰ μυστικοπάθεια ἐνανθρωπισμοῦ νιάθει νὰ ρένει τὴν ψυχὴ σου μυροβόλα δροσιά, λυτρω-

τική πνοή. Διαβάζοντάς την μπορείς νά επικυρώσεις άνωμπίβολα τή δύναμη τοῦ ταλέντου της. Ένα γράψιμο στρωτό, γλυκό, άπαλό, σέ έλκύει, σέ θερμαίνει, κάθε φράση, σά λιαχτίδα τῶ κρῖο πετσί τοῦ γύφτου σέ σκληρή χειμωνιά. Τέχνη τοῦ λόγου σά φωτεινή ζωγραφική. Μὲ τρυφερό τόνο έξωτερικεύει τὸ περίσεμα τῆς καρδιάς της. Δέν κάνει διήγημα στήν «Προσδοκία», οὔτε άπλό αφήγημα. Όλα τὰ μικρά της άπανθίσματα είναι κομψά κι αὐθόρμητα γενήματα τῆς εὐαισθησίας της πού μᾶς άνεβάζουν σέ ύποστασιακό βάθος εὐγένειας κι άνωτερότητας. Μᾶς πείθει μὲ μιάν άληθινή έξομολόγηση. Στὸ έργο της πρυτανεύει ἡ άπόκριση τῆς ψυχῆς γιά τή χαμένη ζωή πού τρέχει. Ένας άκρατος συμβολισμός μὲ μιάν εὐαίσθητη ένορχήστρωση τοῦ πόνου, τ' άνθρώπινου τ' άτέλειωτου, λυρικά έναρμονισμένου. Μιά ύποκειμενική αίσθητοποίηση κι έξαύλωση τοῦ μελαγχολικοῦ κόσμου τῶν ψυχῶν, πού μένει στήν περιοχή τοῦ άνικανοποίητου. Κάποια μεταφυσική άγωνία πού διακρίνεται σέ μερικά σημεία τοῦ έργου, τ' άδυνατίζει. Ἡ άξία τῆς νέας συγγρ. βρίσκεται πιότερο στήν εὐλικρίνεια τοῦ προσωπικοῦ της κόσμου, καί λιγώτερο σέ άντικειμενικώτερες ιδεατές καταστάσεις. Προτιμᾶει ν' άποδίνει (κι ἴσως πετυχαίνει καλύτερα) μὲ τή φαντασία τῆς μελάγχολης ρέμβης, παρά μὲ τήν έκταταμένη σύλληψη κι έξθεση τῆς κοινωνικῆς δεοντολογίας στήν τέχνη. Τὸ ἰδανικό περιεχόμενο ὁμοούσιο, παίρνει άτομικότητα άπό τὸ δικό της παραπονεμένο ὕφος. Σέ πολλές σελίδες της βρίσκει κανείς μικρά άριστουργήματα' ὅπως στήν 50 καί 52 σελίδες «Άναζήτηση» • Ἰθάκη» κ. ά. πού πραγματεύεται μὲ φιλοσοφική διάθεση κοινωνικά φαινόμενα. Πηγή κι ὄρμητήρι τῆς σ. είναι ἡ ψυχή. Σ' αὐτὸ τὸ βιβλίο της διαφαίνονται άτυχίες κι άπογοητεύσεις τοῦ άτομου άπό τὸ χαμένο παράδεισο τῆς ζωῆς, άλλά καί κάποιο λύτρο άρίφνης παρηγορίας. Άπηχεί κρουγές έξιδανικευμένου πόνου. Δίνει άπάντηση στή γνώση, κι άπόλαυση στήν αίσθητική άνάγκη.

Ἡ Ε. Σ-Λ. είναι πρωτοφανέρωτη καί δυνατή. Ὁ στοχασμός της έχει βάθος. Τὸ έργο της ψυχή καί γλώσσα, πού άποτελοῦν τή συνισταμένη τῆς λογοτεχνίας. Είναι γνήσια ποιήτρια, πού καταδύεται άπό τήν επιφάνεια τῶν εἰκόνων τῆς φύσης ἡ τῆς έσώτερης τ' ανθρώπου έπαγωγῆς μ' αὐτή, στὸ βάθεμα καί στὸ πλάτεμα τοῦ λεπταίσθητου καί μαγικοῦ, τοῦ φρέσκου καί δροσεροῦ λυρικοῦ έξεργεισμοῦ.

ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΤΗΛΙΚΙΔΗ : «Τὸ εἶδωλο τοῦ Κύκλωπα»

Ὁ κ. Σ. Τηλικίδης ὅπως ξανατονίσαμε άπό τούτη τή στήλη είναι άξιόλογος καί προικισμένος συγγραφέας. Πηγαίος κι έρρηματικός. Ιενημένος ποιητής, υπέρμαχος τοῦ ὁμνισμοῦ,

καί ρεαλιστῆς διηγηματογράφος. Συλλαβαίνει καί δημιουργεῖ εἰκόνες καί παραστάσεις, τίς άναλύει ψυχολογικά μ' έκλεπτυσμένο τρόπο καί μένουν ζωντανές στή μνήμη μας. Έκθέτει καίρια προβλήματα πού έκφράζουν νόημα έποχῶν, στὸ είδος τῆς λογοτεχνίας μὲ τὸν περιορισμένο χώρο. Στούς κανόνες τοῦ διηγήματος πειθαρχεῖ μὲ πυκνή καί οὐσιαστική διάταξη. Ὁ Σ. Τ. είναι ένας άπό τούς πιστούς κι άντιπολεμικούς νεοέλληνες λογοτέχνες. Σκύβει μὲ συνείδηση στή δουλειά του, μὲ φτερωτή φαντασία κι έμβρίθεια, πάνω στὰ θέματά του. Έκλεχτικό καί κομψὸ είναι τὸ έργο του, ὅπου καί οἱ λίγες άδυναμίες του δὲ γίνονται άπόλους ὀρατές. Στὸ μὲ τὸν παραπάνω τίτλο βιβλίο πού κυκλοφόρησε τώρα στή Σαλονίκη (12 διηγήματα) επεξεργάζεται μὲ τή μορφή του άνώτερες ιδέες στήν τέχνη. Άφηγείται μὲ άνεση. Βρίσκει πάντα μέσα στή ζωή, στήν πραγματικότητα. Καί τίποτα δέν είναι πιὸ άληθινὸ καί συγκινητικὸ άπό τήν ὁμορφιά ἡ τήν άσκήμια τῆς ἴδιας τῆς πραγματικῆς ζωῆς. Οἱ μύθοι του γοητεύουν παρά τοῦ ὅτι μερικοὶ πολὺ φανταστικοὶ δὲ στηρίζουν συμβάντα, δὲ συνθέτουν σίγουρη άκρίβεια στήν πλοκή, πέφτουν στήν υπερβολή στὸ άδύνατο τῆς σύμπτωσης στήν άπόπειρα τοῦ άπίθανου, παρά τήν άληθινή ψυχολογία τῶν ἡρώων. Κύρια, ὅταν ὁ σ. θέλει νά μπῆξει πιὸ βαθιά τὸ νυστέρι του στήν κάθε τραγική τοῦ πόνου μας πολεμική πληγή, πού θέλει νά τή θεραπεύσει. Τὰ πρόσωπα διακρίνονται άπό τὰ έπεισόδια. Είναι χαρακτηριστικοὶ τύποι πού σπαρταροῦν κι άποπνεῦν συγκινήσεις χαρᾶς καί λύπης. Συγκρούονται μὲ τίς ιδέες, τὰ αἰσθήματα τίς άντινομίες, τὰ γεγονότα τῆς πολιτικῆς καί τῆς κοινωνικῆς άδικίας. Ὁ διάλογός του παρουσιάζει καί λίγες ξηρές κι άναιμικές φάσεις' άλλά γενικά, είναι γεροδεμένος, κοφτός καί περιεχτικός. Έχει μονόλογο ψυχικῆς άνάγκης άβίαστο, αὐθόρμητο καί φυσικὸν άκόμα καί σέ σύμμετρη στιλπνῆ δομῆ. Βέβαια, στὸν κύριο στόχο του τὸν «Κύκλωπα» πού συμβολίζει τήν τυφλόμορφη πολεμική προσωποποίηση, βάζει πάντα μὲ τὰ ἴδια πυρᾶ μονοτονίας, πετυχαίνοντας τὸ στόχο κι ὅταν άκόμα ἡ έκπόρθηση άργεῖ. «Ὁ πονεμένος λοχίας» στὸν πόλεμο τοῦ '40 πού τὸν μεθάει ὁ ἰταλὸς κι άντιστρέφει τούς ὄρους τῆς αἰχμαλωσίας. Ἡ ἡρωίδα νοσοκόμα πού γενάει τὸ βράδυ τῶν Χριστουγέννων στὸ μέτωπο τῆς Άλβανίας. Ὁ λιποτάχτης «Στάμπολις» «Ὁ σταυρός τοῦ νόθου» μὲ τὸν πεθαμένο μετανάστη. Ἡ έπιστροφή τοῦ «Έξόριστου». Ὁ άμερικάνος καθηγητῆς ξεφδρος ταγμαρχης «Μπόουλιγκ» πού άρνείται νά πάει στὸν πόλεμο τοῦ Βιετνάμ. Ἡ γριά πού ξεγενάει τὴν άγελάδα κ. ά. Ὁ Σ. Τ. είναι σημαντικός, γιατί φέρνει μὲ τὸ δικό του αἰσθητικὸ τρόπο μήνυμα στήν πανανθρώπινη εἰρήνη. Μοιρολογεῖ τὸ στατικό εἶναι μὲ διδαχτικὰ φῶτα. Γιατὸ τὸ έργο του λάμπει άπό τ' άντικειμενικὰ ενδιαφέροντα τοῦ κόσμου, κι ὁ σκοπὸς του γενικεύει τὸ δίδαγμα γιά τὰ ἰδανικά τῶν συγχρόνων του.

Π. Α. ΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ: «'Απ' δσα ζήσαμε και ζοῦμε»

Θάλεγε κανείς, πώς τὸ χρονογράφημα (τὸ δυσκολότερο ἀπὸ τὰ δημοσιογραφικὰ εἶδη) εἶναι σὰ νὰ χιτίζεται μὲ ἀναριθμητοὺς κόκκους ἀμμου τῶν πράξεων καὶ γεγονότων τῆς τρέχουσας ζωῆς σὲ καλυβάκια πάνω στὴν ἔρημο Σαχάρα τοῦ χρόνου ποὺ οἱ ἄσκοι τῶν ἀνέμων τίποτα δὲν ἀφήνουν ὄρθιο. Κι ὅμως ὅσα ὁ κ. Π. Χ. Χρονόπουλος ὁ μεταφραστὴς τῶν «Ρουμπαιάτ» τοῦ Καγιάμ συγκέντρωσε σ' αὐτὸ τὸ βιβλίο του πρόπερσι (καὶ εἶναι πάρα πολλὰ κι' ἐνδιαφέροντα ὅλα) στέκουν πολὺ στὸ χρόνο. Κι αὐτὸ, γιατί ἔχουν ζωὴ, δοκιμιογραφικὴ οὐσία, κι ἀχόρταστη πνευματικὴ θροφή. Εἶναι μικρὰ κομψοτεχνήματα σκωπικὰ καὶ θυμόσοφα. Διαβάζοντάς τα σ' ἀποροφῶν σὲ τέρκουν, σὲ διδάσκουν. Ἐχουν μέσα τους ἕνα μυστικὸ ποὺ βρίσκεται στὸ ταλέντο τοῦ κ. Π. Χ. Λεπτὸ σαρκασμὸ, ἰδιορατικὴ καὶ σφαιρικὴ ἐπισκόπηση τοῦ ἀντικειμένου, πάντα μὲ σύννεση κι ἀλήθεια. Ὅλα παραστατικὰ καὶ ψυχολογημένα, εἴτε εἶναι χρονικὰ ἀπὸ τὴν ἱστορία, εἴτε σκίτσα τῆς ζωῆς εἴτε εἰκονοπλαστικὰ ἐντυπώματα ἀπὸ τὴ φύση τῶν ὄντων. Καὶ εἶναι σ' ὅλα ἀνάλογη ἡ ἀξία τους· ὅπου ἀνανεώνονται ἰδέες, πρωτότυπες εἰκόνες καὶ μορφές. Ὅλα συγκερασμένα μὲ τὸ πικρὸ ἢ τὸ εὐχάριστο χιούμορ τοῦ μωραῖτη γιατροῦ συγγραφέα. Ἡ ἀλήθεια τους εἶναι τόσο φωτεινὴ, ποὺ δὲ θά φανεῖ γιὰ πολλὰ χρόνια, ἂν γράφτηκαν χιτς, σήμερα ἢ αὔριο, ὅσο ὁ Ἕλληνας κι ἡ φύση του θά κυλᾶνε μὲ τίς ἴδιες ἀδυναμίες καὶ χάρες, μὲ τὰ ἴδια τερτίπια καὶ πάθια. Στὰ φυσικὰ καὶ τ' ἀνθρώπινα φαινόμενα, ὁ στόχασμός του ἔχει μιὰ οὐσιαστικὴ ἀνάλυση καὶ μιὰ ὑποβλητικὴ παραστατικὴ ἀνάπτυξη. Ἐχει δημιουργικὴ φαντασία, ποὺ γίνεται πλάστρα αἰσθητικῆς ἀρμονίας καὶ δίκιου ἰσοτιμοῦ κόσμου. Γίνεται ποιητὴς ποὺ συναρπάζει μὲ τὴ δική του εἰκόνα, κίβει μὲ τὴν εὐρωστὴ ἰδέα. Συνδυάζει τὴν ἀπλότητα μὲ τὸ βάθος. Εἶναι ὀλοφάνερο στὰ γραφτά του ἕνα κλατὺ ἀγκάλιασμα τοῦ βίου, μὲ τίς πικάντικες παρομοιώσεις του. Μελετώντας ἐπιστήμη, τέχνη καὶ ἀνθρώπο γενικώτερα, πρέπει πολὺ νὰ κουράστηκε ὁ κ. Π. Α. Χ. Ἀλλὰ ξέρεῖ νὰ γράφει, ν' ἀναλύει κι ἀναπαρασταίνει μὲ τὸν τρόπο τοῦ πρόσωπα καὶ πράματα. Ἐδῶ ἡ ἡμορφὴ του βγαίνει ἀπ' τὸ ἴδιο τὸ περιεχόμενο. Μόνη ἀδυναμία του διαφαίνεται ἡ ἀμέλεια ὡς πρὸς τὴν ὁμοιογένεια τῆς γλώσσας. Ἀνάμεσα σὲ ὄρατα λογοτεχνικὰ κομμάτια, συνεμπαίνει ἀπρόσεχτα κι ἡ δημοσιογραφικὴ διάλεχτο ποὺ νοθεύει κι ἀνακατᾶνει, ποὺ ζημιώνει τὸ ἀμιγὲς λογοτέχνημα μιᾶς καθιερωμένης ἀπογοῆς δημοτικῆς. Ἀπὸ τὸ βιβλίο του αὐτὸ ὁ σ. ρίχνει πολὺ φῶς στὰ καλυμμένα τρωτὰ τοῦ ρωμοῦ ἀνθρώπου. Ξεσκεπάζει, φανερώνει ἀμυαλιές, ἀπληστίες, δυσειδαιμο-

νίες, ἐριδες, κακοήθειες καὶ ζωῶδεις τάσεις. Ἀποδείχνει καὶ ὠφελεῖ μὲ πνευματικὴ εὐθύνη.

ΝΙΚΟΥ ΜΠΟΥΤΒΑ : «Τυράγνια»

Ὁ κ. Ν. Μπούτβας εἶναι νέος λαϊκιστὴς πεζογράφος. Ζεῖ στὴν Ἀθήνα. Τύπωσε τὸ πρῶτο βιβλίο του μὲ ἀφηγήματα. Ἐχει ταλέντο, γερὴ φαντασία, κι ἀρετές. Μιὰ ἰδιόμορφη προσωπικὴ ἔκφραση. Εἶναι νοερά καὶ ψυχικὰ δεμένος μὲ τὸν ὄρεσίβιο, τὸν ξομάχο λαουτικὸ μιᾶς φυσικῆς καὶ σχεδὸν πρωτόγονης βουκολικῆς ζωῆς. Ἐνας ἄμῶς ἔδῳ κι ἔκει νατουραλισμός. Περιγράφει μὲ δική του τραχιὰ ἀκαρνανικὴ γλῶσσα, σκίτσα καὶ καταστάσεις ἀπὸ τὴ φριχτὴ μιζέρια καὶ κακοταΐσιὰ μιᾶς ὑπαίθριας φτωχολογιάς. Ὁ σ. ὠθεῖται ἀπὸ συμπόνια καὶ σωστὲς σύγχρονες ἀντιλήψεις σὲ μιὰ τέτλια περιουσιὰ τῆς κοινωνίας ἀποβλέποντας ἑμῶς γιὰ τὴν ἐξάλειψη τῆς πείνας καὶ τῆς καθυστέρησης ἐνὸς λαοῦ π' ἀξίζε καλύτερη τύχη. Ἐνα πάθος ἐντονῆς διαμαρτυρίας τονε φλογίζει, γιὰ τοὺς ἀβίωτους βίους τ' ἀπόρροια καὶ γελασμένου κόσμου. Χωρὶς δυσκολία βγαίνουν τὰ συμπεράσματα ἀπὸ τὸ ἔργο του γιὰ τὰ αἷτια ποὺ δημιουργοῦν αὐτὲς τίς καταστάσεις. Ἡ ζωὴ ἀπὸ τὴν στερημένη ἀγροτιὰ τῆς Αἰτωλίας γῆς, ποὺ δὲν ἔχει πολιτιστικὸ περιεχόμενο, καὶ τίποτε ἄλλο ἀπὸ τίς μικροέγνιες καὶ τίς ἡμιγνιες συμπεριφορὲς σὲ ἦθη κ.λ.κ. Τὸ βιβλίο ἔχει πολλές ἀλήθειες καὶ συγκινεῖ. Ὅμως οἱ ἀσυνήθιστοι γιὰ τὸ κοινὸ ἄλλων περιοχῶν ἰδιωματισμοὶ κουράζουν. Ὁ σ. ἀποκαλύπτει ἕναν κόσμο μικρόμυαλο, ποὺ παλεῖ ἀτίθασα κι ἀσύνητα μὲ φράγματα καὶ ποτάμια, μὲ καπνὰ, γελᾶδια, καὶ σπαρτὰ· μὰ ποὺ σέρνεται χωρὶς ἐπίγνωση τῆς ὑπαρξῆς καὶ τῆς ζωῆς του, γιομάτος προκαταλήψεις καὶ κλάνες, μ' ἀγρία ἀφυσικὰ σεξουαλικὰ πάθη, δυστυχῶς ἀληθινὰ. Ὅσο κι ἂν τὸ γράψιμο στὴν «Τυράγνια» του μοιάζει ἀτσάλα μουστάκια κι ἀχτένιστα μαλλιά τῶν δεξοτῶν ἡρώων τῆς χωριατειᾶς του, ἐν τούτοις εἶναι ἀποκαλυπτικὸ, σὰν ἀδολὴ μαρτυρικὴ ὁμολογία. Θά μπορούσε νὰ κατεργαστεῖ πιότερο τὴ γλῶσσα του, γιατί, παρὰ τὴν ἰδιόμορφη τῆς καὶ τὴν τραχιὰ κι ἰδιάζουσα ριζιμιά καταγωγῆς τῆς, δὲ γίνεται εὐκόλα σ' ὅλους προσιτὴ. Ἐποῖτο δὲν παύει ἀπ' αὐτὴ ν' ἀπορέει μιὰ χαρακτηριστικὴ ὕψη, ποὺ προσορίζει στὸν πεζογράφο ἀτομικὴ θεώρηση μορφῆς καὶ γνήσια σφραγίδα βιοματικῆς ἐμπειρίας. Ὅπου παραθέτει ἐξυπνίους ἠρώες στὴ διαπάλη τους, παίρνουν μιὰ συνειδησιακὴ ὑπόσταση, κι ἀγωνίζονται δίκαια νὰ καλυτερέψουν τὴ ζωὴ, νὰ τὴν ἀναμορφώσουν. Ἐκτιμοῦμε πολὺ τὸ συγγραφέα καὶ συνιστοῦμε περισσότερη προσοχὴ στὴ γλῶσσα. Τὸ βωμολοχικὸ στοιχεῖο, εἶναι ἀξιώπρεπο νὰ λείπει, καθὼς καὶ πολλὰ ἄλλα ἰδιωματικὰ παράσιτα. Γενικὰ ἡ ἀπόχρωση τῶν ἀφηγημάτων, εἶναι μικτὴ, ἡθογραφικὴ καὶ ρεαλιστικὴ, κι ἔχουν ὅλα μιὰ δραματικὴ ὁ-

μοιογένεια. Ο Ν. Μ. γράφει με πόνο κι αγάπη, κι έχει πολλά και καλύτερα να μας δώσει.

ΝΙΚΟΥ ΤΡΙΧΑ (ΠΙΝΔΑΙΟΥ): «Αυγές που δέν έλαμψαν»

Ο κ. Ν. Πινδαός είναι ένας νέος Θεσσαλός πεζογράφος, άγνός όνειροπόλος ενός καινούργιου μέλλοντος. Ζει κοντά στο λαό και πονάει βαθιά για τα προβλήματα του. Νιώθει έντονα το λαϊκό πόνο που βγαίνει από τη στέρηση τις περιπέτειες και τα βάσανα των άδικημένων. Η ανθρωπιά του σιγκινει πολύ τις καρδιές. Με το βιβλίο του μας δίνει άπλές εικόνες και παραστάσεις, με φόρτο προσωπικής γνώμης στα καθέκαστα. Τα γραφτά του μαρτυροβν μιá Ικανότητα δημιουργικής έφεσης και πιότερο ανάγκη γι' απόσταξη του συναισθηματικού του κόσμου, καθώς τα πλημυρίζει μιá αξιοέπαινη εύγενική έξαρση. Ο κ. Π. ύλοποιεί καημούς και άνεκπλήρωτους πόθους των φτωχών που ύποφέρουν. Έκδηλώνει τη συμπόνια του με επικοδομητικές προθέσεις, κι όραματίζεται έναν καλύτερο κόσμο. Γράφει άπλά, συνηθισμένα, χωρίς άναζήτηση και προβληματισμό στην επιδίωξη μιás προσωπικής του μορφής. Μεγαλεπίβουλος ό τίτλος του βιβλίου του. Στα περιεχόμενα συχνές έπαναλήψεις στον ίδιο μοιρολογητικό τόνο. Έδω κι εκεί μιá πεζή ποίηση γλαφυρή. Χωρίς πρωτοτυπία σ' αυτό-τέλεια, ύπόθεση, δομή, κι Ιδιαίτερη πνοή και συνοχή. Δέ γίνεται λόγος για μορφή και ύθο. Ένας φλογερός συναισθηματισμός κι ένα ζέσπασμα δίκαιης όργης, για τους ανθρωπόμορφους τερατώδεις καταπιεστές των αδύνατων συνανθρώπων μας. Κάποια γλυκεράδα φέρνει τα θέματά του σε παιδική συμπάθεια, παρά σ' έπιταχτικά τεχνικήν άφαίρεση και μετροέπεια. Τα ζωτικά κοινωνικά προβλήματα είναι ό κύριος στόχος του σ. Άλλά τα κηρύγματα τους μέσω της τέχνης πρέπει να δίνονται έμμεσα. Αυτό ακριβώς πετυχαίνει ή μορφή, στο να μη διακρίνεται καμιá κοινοτοπία της κοινωνιολογίας στην τέχνη. Πέρ' άπδλα αυτά ό κ. Ν. Π. έχει ταλέντο και άρηκτο δεσμό με τον άπλό λαό, τα όνειρα και τις επιδιώξεις του. Ο ανθρωπιστικός τρυφερός άνυλγμός από την πικρή άνάμνηση του μαύρου παρελθόντος, γίνεται φωνή, άντρίκεια

στάση, και θέση, του παρόντος. Γιαυτό έχει ρεαλιστική αξία και συνείσθηση άπέναντι στα προβλήματα του καιροδ μας. Έλπίζουμε με καλύτερη ώριμότητα, να μας δώσει μορφικό έργο που θ' άνεβάξει παράλληλα, τό λαό με την ψυχή του, και την τέχνη με την όμορφιά της, σ' άναγκαίες σχηματικές μεταμορφώσεις, όπως ύπαγορεύει ή αισθητική άναγκαιότητα του πολιτισμοδ. Γιατί ό κ. Π. είναι μιá αξιόλογη ψυχική δύναμη και μιá πνευματική παρουσία και δυνατότητα που ή άνεξέλιχτη άκόμα έφεσή του, μπορεί να διεγείρει τό καλλιτεχνικό του ένστιχτο για τη διαμόρφωση προσωπικού του ύφους, την όλοκλήρωση και τη δικαίωση της αξίας του.

Λάμπρος Μάλαμας

ΚΩΣΤΑ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ: «Χαμόγελα στη Νύχτα»

Τα ποιήματα της συλλογής του κ. Κ. Παπανικολάου διαβάζονται εύχάριστα, σε συγκινοβν γιατί έχουν μέσα τους ένα μεγάλο πόνο. Ο ποιητής στοχάζεται ζεστά και θετικά. Μας δίνει άπλόχερα τό λυρικό παλμό του, με μιá φωνή δικαιοσύνης για τ' ανθρωπίνα. Μέσα στο στίβο της καθημερινής βιοπάλης με τις δύσκολες άπαιτήσεις της τέχνης, ό κ. Π. στέκεται όρθιος και δίνει διάχυτες κραυγές άλήθειας με τα τραγούδια του. Άκοδμε καθαρή την πονεμένη φωνή του. Έχε δύναμη ύποβολής, μα κάποιος πεσιμισμός του δέν έχει ίσως ώφελιμότητα, κατά την ταπεινή μου γνώμη. Η αισιοδοξία μας κάνει και πρέπει καλύτερους πλάστες στο δημιουργικό μας μέλλον. Βέβαια ό κ. Π. ξέρει τί θέλει να είπει, άναζητώντας μιá λύτρωση. Ξέρει τί τον συνεπαίρνει γράφοντας για τον άνεμο που χτυπάει άλύπητα τα νιόβγαλτα λουλούδια, και για τον άδιάβατο δρόμο που θά καινουργιώσουμε με τα δικά μας χέρια και θά στολίσουμε με τα δικά μας ρόδα. Νά ένα λυρικό του πεντάστιχο: «Όταν έχεις την άνοιξη μέσα σου [δέ σοδ χρειάζονται λουλούδια [ζεις τό βόμβο των όνείρων σου [άνεμοδέρνουνε στα κρίνα οι πεταλοδδες [κι οι παπαροδνες σμίγουνε στα μάγουλα». Ο κ. Κ. Π. άξίζει να προσεχτεί γιατί έχει καλό ταλέντο και πρέπει σύντομα να μας δώσει και πιό αξιόλογη ποίηση.

Δ. Θ. Άσημακοπούλου

Φῶς ἀληθινό

Ὅλ' οἱ ἄνθρωποι θ' ἀπαλαχτοῦν μιά μέρα ἀπὸ τὶς παγίδες τῆς παρερμηνείας ἐννοιῶν, τὴν οὐτοπία καὶ τὴν αὐταπάτη. Μὲ τὸν καιρὸ θὰ λείψει ὀλότελα κάποτε νοθεΐα κι ἡ πλαστογράφηση τῶν ἱστορικῶν μας πραγμάτων. Θὰ καταρεύσουν οἱ χάρτινοι πύργοι τῆς βίας, θὰ καθοῦν οἱ μάσκες τῆς ψευτιάς καὶ τῆς ὑποκρισίας, καὶ θὰ ξέρουν ὅλοι, ἀθῶα, εἰλικρινὰ κι ἀδερφικά, νὰ στήνουν τὸ πανανθρώπινο βασίλειο τῆς εὐημερίας τους. Θὰ διαλάμπει σ' ὅλα τὰ πνεύματα ἕνα φῶς, ὅτι, Ἐλευθερία Δημοκρατία εἶναι μόνο: ἡ ἴση κατανομή τῶν ἀγαθῶν μεταξὺ τῶν πολιτῶν, κι ὁ ἀπόλυτος σεβασμὸς τῶν δικαιωμάτων. Αὐτὸ εἶναι φῶς ἀληθινό.

Ἐπίκαιρο ἰδανικό

Ὁ διαλεχτισμὸς εἶναι τὸ ἰδανικότερο μήνυμα τῶν καιρῶν, εἶναι ἡ συνεχῆς ἀνανέωση τῶν κοινωνικῶν πολιτικῶν καὶ παραγωγικῶν δυνάμεων. Κι ἔρχεται τοῦτο σὰν ἱστορικονομοτελεϊακὸς κανόνας, ἀναπόφευχτος νὰ ἐξουδετερῶσει καὶ τὴν πιὸ αὐταρχικὴ, πσιωδρομικὴ κι αἰθαίρετὴ ἰδιοσυγκρασία τῶν ἀνθρώπων. Ἐτσι μὲ ὀρθολογικοὺς καὶ δίκαιους νόμους, ὅταν οἱ ἀρχές κι οἱ πολῖτες τοὺς τηροῦν, ἄς μὴν ἐκπλήτουν οἱ ἀντιδραστικοὶ τῆς ζωῆς γιὰ ὁποια ἐναλλαγὴ ἀξιών, στὴν καλύτερη καὶ σωστότερη ἐνάσκηση τῶν ρόλων τῆς δημιουργικῆς προόδου.

Στέργιος Σκιαδᾶς

Πρὶν ἀπὸ μῆνες, ἔφυγε ἀπὸ κοντὰ μας κι ὁ ποιητὴς Σ. Σκιαδᾶς. Μᾶς λύπησε βαθιὰ ὁ ἀδόκητος χαμὸς του. Ὁ Σκιαδᾶς βρέθηκε ἀπὸ τὸ '22 μὲ τὴν ξεκληρισμένη προσφυγιά στὴν Ἀθήνα. Κι ἐκεῖ ἔζησε σεμνά, δημιούργησε ἀθόρυβα, καὶ πέθανε ξαφνικά, πρὶν ὀλοκλη-

ρῶσει τὸ ἔργο του. Ὑπῆρξε τραχὺς, εἰλικρινής, ἀλλὰ κι εὐγενικὸς ποιητὴς, στὶς συγκινήσεις, τῶν βιωμάτων του. Σοβαρὸς, τίμιος κι ἀκέρσιος ἄνθρωπος. Τὸ «Ἐλ. Πνεῦμα» ποῦ ὁ Σκιαδᾶς ὑπῆρξε φίλος καὶ συνεργάτης του, χαράζει τοῦτες τὶς ταπεινὲς ἀράδες, σὲ ἐνδειξὴ σεβασμοῦ κι ἀγάπης, σὰ μιά μικρὴ δικαίωση στὴ μνήμη ἐνὸς ἀδερφοῦ ποῦ τραγοῦδησε τὸν πόνο καὶ τίμησε ὅσο μπόρεσε τὴν ἀλήθεια.

Παραδείγματα

Ἐνας Εἰσαγγελέας, δὲν ἀναδείχτηκε πρόσφατα μόνο σὰ δεινὸς ρήτορας σὲ κατηγορία... ἀτιμώρητων ἐγκλημάτων, ἀλλὰ ἀποκάλυψε καὶ μιά καταπληχτικὴ ποιητικὴ φαντασία, νὰ συλαβαίνει εἰκόνας εἴτε ἀπὸ τὴν ἱστορία, εἴτε ἀπὸ τὴν κατ'ἑαυτὴν πραγματικότητα, ὑποβλητικὲς εἰκόνας καὶ παρομοιώσεις, ἵνα τὶς παρελαύνει μπροστὰ στὰ μάτια τῆς δολοφονικῆς κουστωδίας, γιὰ νὰ πείθει παραδειγματικά ἢ παραβολικά μὲ μιά ὑπέροχη σὲ τέχνη λόγου γοητεία, ἀλλὰ καὶ παλμὸ καὶ παρησία σὲ ἀληθινὰ κηρύγματα ὁμόνοιας εἰρήνης, ἰσονομίας καὶ δικαιοσύνης. Ὁ δικαστικὸς κόσμος ἄς τὸν μιμηθεῖ. Ἡ Πατρίδα τὸν εὐγνωμονεῖ.

Καταγγελία δασκάλων

Κατάγγειλαν πολλοὶ δάσκαλοι ἀπ' τὸ νομὸ μας (καὶ στὸν Τύπο καὶ προφορικὰ) καὶ βοᾶ ἡ κοινὴ γνώμη γιὰ κάποιους αἰθαίρετους κι ἀπαράδεχτους ἐξαναγκασμοὺς ποῦ τοὺς ἐπιβάλλει σὲ διάφορες ἀγορὲς βιβλίων... ὁ προσωρινὸς γεν. Ἐπιθητὴς τοὺς. Ἐνέργειες ἀνομες καὶ φορτικὲς ν' ἀναγοράζουν κάθε τόσο ἀπὸ τὸ φτωχὸ τους βαλάντιο ἀθελά τους, μὰ ὑποχρεωμένοι ἀπὸ ἄλλες ἀνάγκες... βιβλία ἀνεπιθύμητα κι ἀσχετα μὲ τὴ δυνατότητά τους. Πότε τέλος πάντων θὰ αἰστανθεῖ ἀνάγκη καὶ ντροπὴ

ΜΕ ΤΟ ΣΦΥΡΙ ΣΤΑ ΚΑΜΩΜΑΤΑ

ΣΧΟΛΙΑ

Χλιδή και Τραγωδία

Έχουμε περίπου 150 μεγαλοφορλι-
σιές. (Φοροφυγάδες του κράτους). Φτύστε
τους μη βασκαθούν!! Με τους άλλους καρ-
χαφές ξηράς τε και θαλάσσης συνάμα. Ξέ-
νες σημαίες στα καράβια. Παντοκράτορες
στο χρήμα, στη χλιδή. Έπιφεάζουν πάντα
και της χώρας την πολιτική ζωή. Λίγο να
κουνίσουν ένα φουσερό μιās μηχανής τους...
στις τρικυμίες των παθών μας, ή και τη
μαύρη χείρα τους άκόμα στα μαγικά πα-
ρασκήνια του λύσε - δέσε των κυβερνήσε-
ων... Κι ο ταλαίπωρος λαός δέ βρίσκει
δυσκολότητα. Φροντίζουν οι Έκροισοι να αλ-
σθάνονται πάντα άνετοι κι ασύδοτοι κυ-
ριαρχοί του πλούτου με το αίμα και τον
ίδρωτα των Ναυτικών μας. Αυτοί λοιπόν
οι όπάτριδες, έπνιξαν πρόσφατα στο βυθό
της Φαλκονέρας 300 άδερφές ψυχές μας...
γιατί δεν καταδέχονται μήτε σίγουρα κα-
ράβια να δρομολογήσουν στα πελάγη της
χώρας μας, μήτε έσπευσαν να σώσουν το
ναυαγήσαντα κόσμο που χαροπάλευε 6 ώρες
με της παγωνιάς τον άνεμο και το έξαλο
κύμα! Άς δψονται οι μεταπολεμικές πολι-
τείες που τους άνέχονται. Όσο γιαυτή τη
φριχτή τραγωδία κ.ά. άς έχουν της άναι-
σθησιάς το στίγμα και την καταλαλιά του
λαού, οι τρανοί πλειοκτήτες.

Μισθοι και ...όσημα

Στους άρχιερείς και φαρισαίους που
τόσα με γραφτούς κι άγραφους νόμους

αυτή ή πολιτεία, να έκλέξει και τοπο-
θετήσει τους προικισμένους με προ-
σόντα κατάλληλα για ανάλογα πόστα
σ' οποιοδήποτε τομέα της κρατικής
μηχανής; Για να λείπει ή παιδρότητα
κι ή κολακία από πρόσωπα και πράγμα-
τα που μειώνουν τη σοβαρότητα και
την άξια του εκπαιδευτικού μας κόσμου.
Έτσι θα προστατευθεί κι ή άξιόπρεπη
ύπόσταση που μειώνεται ήθικά και ύλι-
κά σε πολλούς άξιους κι εύσυνείδητους
άφανεις ήρωες λειτουργούς της Παιδείας.

πληρώνει ο λαός μας, έκαθιέρωσαν το βα-
σικό μηνιάτικο μισθό σε είκοσιτέσσερις χι-
λιάδες. Άλλ' αυτοί οι φτωχούληδες του
Θεού... επιμένουν και για τις διάφορες ά-
νεξέλεγκτες παροχές κι άποδοχές που είχαν
στα κατενανάτα δεσποτάτα τους. Άλλω-
στε «άμαρτίαν ούκ έχουν οι τον μαμωνών
λατρεύσαντες» «πανάγιοι» ποιμένες μας!!
Οι πιστοί του «π... και μη έρεύνα» νη-
στευομένοι και μακάριοι έξαποστέλονται
εις την «ούράνιον βασιλείαν»!! Έδω λοι-
πόν να καμαρώνουνε σα σκέλεθρα πα-
ραμουστοιμένους εκατόνταρχους, να τους
φιλούν το χέρι, μη τους κολήσει «άγιοςύ-
νη» των παχιών μισθών!! Έτσι, όταν «μει-
έροντε εις Κύριον», κι αφήνουν πλού-
σιες περιουσίες... πάνε να ξεγελάσουνε τον
κλειδοκράτορα του Παραδείσου, για να τρυ-
πώσουνε, χωρίς αιδά και καταισχύνη. Πάν-
τως κάτι θα σοφιστούνε πάλι για να μη
χάσουνε το μελαχά, σε δεσποτόσημα, πα-
παδόσημα, νεοκορόσημα πολυελόσημα, καν-
τιλιόσημα κηδειόσημα!! κλπ. Να τρέχουν
με τις λιμουζίνες σε παλάτια σ' όνομα
του γλυκού κι άγαθού Ναζωραίου που σερ-
γιανούσε ξυπόλυτος. Έτσι αυτοί άποτάσουν
τον μαμωνών; —συναποθηκευσάμην!.. Χά-
ρη των δέκα έντολών και της πιδ «πιστής»
«ού κλέψεις τον πλησίον»!!

Άγορά βιβλίων

Καταγγέλουμε κι έφέτος την άθλια τα-
χιική της άγοράς βιβλίων, την κατάφορη
κι άδικη κατανομή του κονδυλίου που προ-
έρχεται από το δικό μας μόχθο. Με τη
γνωστή Ιδιοτέλεια, τη φιλοπροσωπία και
τον έτσιθελισμό τους, οι μόνιμοι κηφήνες
που βρίσκονται «καταστημένοι» στις κυ-
ψέλες των Τεχνών και των Γραμμάτων
του ύπουργείου Παιδείας... Καί ούτε γάτα
ούτε ζημιά. Τ' άδικημένα «κορβίδα» σιω-
πούν. Κι ή ένοχη σιωπή, όργιάζει αυθαί-
ρεια... Ένας παχυλός γεροκήσορας πό-
χει μορφή άλώπηκα, μ' όλες τις κυβερνή-
σεις στο ίδιο πόστο!.. (Φτιά σου μη βα-
σκαθείς 18μηνη δημοκρατία λαϊκής έτυ-

μηγορίας, και προγράμματος 'Αλλαγής!!) Και δόστου οι λογοτέχνες εύκαμπτοι στον τεμενά, ζητιάνοι για την αγορά δόλων αντιτύπων. Κι έφετος κατά τα «ειωθότα» στο «άψε—σβήσε» συντάξανε τον κατάλογο αγοράς οι γνωστοί της φίλιας και της εύζωιας... Κοίφωνα... γιατί βιαζότανε—είπαν—για ταξίδια σε Παρίσια κι άλλαχού... (ώς δψονται εκείνοι οι άνυπαρχτοι της πολιτείας κορυφαίοι υπεύθυνα που δέν έλέγχουν ποτέ το τί πράτουν τα κανάρια τους). Άγόρασαν από τους συμβασιούχους έκδοτες κι άπόλα τα ύποταχτικά έποχειρία της λογοτεχνίας, από 100 και 200 αντίτυπα τον καθένα. Παραφούσκωσε το ύπουργείο αγορά... ως και του μακαρίτη παλιού καμικού μας Σούτσου 200 σώματα προς 200 δρχ. το καθένα!! Καταπροδομένη λαέ! τότε θα βάλεις τάξη!..

Τά ύπατα βραβεία

Τάδε εφη ό άκαδημαϊκός πεζογράφος κ. Βενέζης. Όχι, σε λίγα χρόνια δε θα ύπάρχουν άβράβευτοι Έλληνες συγγραφείς, γιατί τα κρατικά βραβεία λογοτεχνίας έχουν χάσει το κύρος τους, κι ό θεσμός έχει ξεφτίσει. Κι άνησυχεί κι αύτός ό μικροπάπας διαν σωθεί ό αριθμός ποιός θάχουν να βραβεύσουν; Τόν πληροφορούμε λοιπόν διτι οι βλάμηδες του της Ισόβιας έπιτροπής καρδινάλια... έχουν χρόνια ποι θεωρούν ξεφλημένο τον αριθμό των φίλων κι έννοσιμένων συγγραφέων για τη διάθεση των βραβείων τους... Κι άρχισαν φτού... κι άπ' την άρχή, πάλι στους ίδιους με «πρώτα» «δεύτερα» και «τρίτα»... βραβεία... (ποιΐναι σάν κάτι χρησιμοί Έλληνοαμερικανοπιατάδων μαροφιλοδοξίες σε μεγαλίκια σωματείων... ύπατα, άνθυπούπατα, θπούπατα, ξίπατα κι άπόπατα..) Οι χαροκαραντώνηδες και οι θρυλοβαρικήδες, άμήν. Πολλά τα έτη τους!!

Γέριχα πουλιά

Οι κ.κ. Πλασκοβίτης, Σαχίνης και Σαράντη, παλιοί διανοσιμένοι μιās κάποιας έπιδειχτικής φατριάς έθνοκαπηλικής εταιρίας και κόντρα...για να αλλάξουν την άτιμόσφαιρα των σαλονιών της Άθήνας όπως

τινάζουν τα γέριχα πουλιά τις σκόνες τους... Και γράφοντας ένα δυό βιβλία στο παρελθόν, πήραν τ' άνάλογο χρίσμα από τις άμοόδιες φίμες της φιλοπροσωπίας και νοθείας... κίνησαν άύτοκαμαρωτοι και γαντοφορεμένοι κι ήρθαν στο Γιάννινα, πληρωμένοι βέβαια από το λαβυρινθιο κουρβανά του έρμου λαϊκού μας μόχτου... Μίλησαν λοιπόν για την «άφηγηματική πεζογραφία» με συνθήματα... Γεις άφξεις.. άνα .μίξεις, ή «τέχνη για την τέχνη» περικού, μάλλον, κατά το ήτιον, κάλιο - και δε σημαζεύεται—το κοινωνικά προβλήματα να μη συνεμπαινουν «τσικλοειδώς» στην τέχνη (και δρα του πρώτου «Βραδυνή» άργότερα), γιατί ξέρει πως μασιούνται οι άμερικάνικες «τσικλές» εικόλοτερα άπ' τα «σκληρά καρδία» της ζωής κ.τ.λ. Κι διι στίτοι οι προμαντόνα άρέσκονται να διαβάζουν τα κοινωνικά προβλήματα και χωρίς αισθητική καταξίωση μόνο από ρεπορτάζ έφημερίδων. Μ' άλλα λόγια προσάθησαν να κηριξουν το ξεκομα την άπομόνωση του λογοτέχνη από τα μεγάλα προβλήματα της κοινωνικής και της έθνικής μιας ζωής. Όμως άφού δέν έδωσαν τίποτα ούσιαστικό, σιάθησαν ταλαντευόμενα, άνφατικά, και κατά μέγα μέρος άρηνητικά, τα καημένα τα γέριχα πουλιά μας!!

Οι πολλές μαμές

Πολλές μαμές θα κόπιασαν ώσπου να βγούνε δυό βιβλία, συνοθηλέματα ποιικών πατρότητων, τον τελευταίο καιρό δημο γέρον «λογοτέχνη»... Συλήψεις κι άλαφρές εικόνες, με έπιτήδεια παραμομένες όμοιότητες, με καθάλαρηδες του Τολστόη και της Μάκ. Έτσι όλα καθώς είναι... μιá πολιτική, στο ράβε... ξήλωνε, σ' αύτη τη χώρα που προσορίζεται για έθνοπαικό γηροκαμείο για το φτέρημα των παράξενων γερόντων... όλα χρειάζονται. Και σχολιάζουν εήμενώς... οι Ψαθαδο—Βαρκ...αράδες, στον καιρό του άμοραλισμού, παροτρύνουν τα βανκαλλίσματα. Κι οι καψογιές μαμές... πασκούν σε δυστοκίες να έπεμβαίνουν για μιá έστω πρόσκαιρη ζωή με τις άναγκαίες συραφές στα λιγόςωα έκθετά τους...

Κόλαση και...Μπαλλέτα

Ένα αληθινό παραμύθι θάλεγε τούτα: Σὲ μιὰ πολύχροτη δίκη, μὲ μιὰν ἀδικη ἀπόφαση τῶν ἀφότου σέρνονται ἐδῶ ἀποτυχημένων ὀρκωτῶν δικαστηρίων... ἀποκαλύφθηκαν πολλὰ. Κι ἀνάμεσα σ' ἄλλα, καὶ τοῦτ' τὰ παράξενα τεχνάσματα: Ἐτερογενεῖς ἐπιθυμίες τῶς ἀξιωματικῶν. Ἔτσι μιὰ βραδιὰ πού ἡ φύση ἔθρεφε ἰσότημα κι ἀγαπημένα ὄλα τὰ ὄντα μὲ τὰ μῦρα της... Γιὰ νὰ δολοφονηθεῖ ἓνας γίγαντας ἡθους καὶ ἰδεῶν, μιὰ δόξα τῆς Πατρῆδας... Οἱ ἄνθρωποι ἀγρία θεριά. Βάλλθηκε ἡ κακοποιὰ ἡ ἀσκήμια νὰ σκοτώσει τὴν εὐεργετικὴ ὁμορφιά. Οἱ πρωταγωνιστὲς τῆς κόλασης ἐξαπόλυσαν τὰ «φουσερά» σατανικῶν «σιδηρουργῶν» κι οἱ φλόγες τοῦ μίσους ἔκαψαν τὰ περιβλήματα τῆς ἐθνικῆς ἐνότητιος καὶ τῆς ἀδερφοσύνης τῶν πολιτῶν, γιὰ χάρη ἡλίθιων κι ἀλλότριων συμφερόντων... Ἐπεσε κείνη τὴ βραδυὰ ἡ χώρα ἐκεῖ σὲ νόμο ζούγκλας... Κι οἱ ὀργανωτὲς ἀφοῦ τάχανε σιγουρέψει ὄλα... πῶς φεῦ! θὰ κυριεύονταν ὁ στόχος τοῦ ἐπαγγελματικοῦ τροπάριου!! αὐτοὶ πηγαιναν παραλίγο τὴν ὥρα ἐκείνη ν' ἀπολαύσουνε θέαμα μπαλλέττων (τοὺς καλαρέσει βλέπετε μονάχα ἀτομικά!!) Κι ἄς τὰ ἐκτρέφουν χωρὲς μὲ τὸ σύστημα πού πολεμᾶν αὐτοὶ, χωρὶς νὰ ξέρουν τὸ γιατί. Τὶ σκαμπρόζικα γούστα!! Χαίρε λοιπὸν ἄβυσσο τῆς ἀβύσσου καὶ δυσθεώρητο χάος τοῦ «παραδείσου» μιᾶς πολιτικο-καταραμένης χώρας...

Τὸ βιβλίο βόμπα

«Θεοὺς» καὶ δαίμονες κίνησαν οἱ ἀρχιδολοφῶνι τοῦ προέδρου Κένεντυ (ὡς καὶ τὴ χήρα του) νὰ περικοπεῖ ἡ καὶ νὰ μὴ κυκλοφορήσει τὸ βιβλίο «Θάνατος ἐνὸς προέδρου» τοῦ συγγραφέου Μάντισσεστερ πού ἔχει τὸ λίθιο τοῦ ἀναθέματος, καὶ θὰ ρίξει φύς σὰν ἀστραπὴ καὶ θὰ πέσει σὰ βόμπα πάνω στὴν κεφαλὴ τοῦ νῦν προεξάρχοντος τοῦ «Λευκοῦ» οἴκου, τὸν ὁποῖο παρουσιάζει ὡς «ἀσθενὲς καὶ ἀνίκανον πρόσωπον μέχρι τῆς ἐποχῆς κατὰ τὴν ὁποῖαν ἡ δολοφονία τὸν κατέστησε πρόεδρον». Μὰ ὄσες πιέσεις κι ἂν ἀσκοῦν κι ὄσα κεφάλια ἀκόμα κι ἂν θὰ πάρουν, ἡ ἀλήθεια δὲν πε-

θαίνει, κι ἀργὰ ἡ γρήγορα διαλάμπει.

Ἄδερφοσύνη καὶ Ρωσικὴ Σαλάτα

Τελευταία ὁ κ. Τζόνσον ἐντείνει διπλωματικὰ κι ἀνισόρολα προσπάθειες γιὰ εἰρήνευση στὸ Βιετνάμ. (Ὁ Ντεγκῶλ τοῦ δίνει καλὸ μάθημα!) Ὁ ἐκ Τέξας ἐπιδιώκει καὶ θετικὴ προσέγγιση καὶ στενὴ συνεργασία μὲ τὴ Σοβ. Ἐνωση στὸ πεδίο τῆς φιλειρηνικῆς συνεργασίας καὶ τῶν διαφόρων ἀνταλλαγῶν. Προσποιεῖται δι' ἐπιδιώκει ἔνωση ὄλων τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν. Νὰ μὴ χωρίζει δήλωσε: «Ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὸν ἀδερφὸ του...» Τὶ ὑποκρισίας λουδαϊκὸ φιλι στὸ μέτωπο τῆς ἀδερφοσύνης;. Ἐδῶ, ἓνας Ἕλληνας ἀξ)κὸς στὴν Ἀθήνα, παράγγειλε σὲ γεῦμα τοῦ μιὰ ρωσικὴ σαλάτα... Καὶ τότε;. Ἐπесαν οἱ κεραυνοὶ τῶν λαγωνικῶν τοῦ κ. Τζόνσον πάνω στὸν ἐπαγγελματικὸ ἀφανισμό τ' ἀξ)κοῦ μας. Ἐ, μπαρντόν, στίς δουλοπαροικίες τοῦ οἱ ραγιαδες δὲν ἔχουν τέτιο δικαίωμα ποτέ, οὔτε νὰ προτιμοῦνε μιᾶς σαλάτας τ' ὄνομα!! Ὁ καημένος ὁ σαλατοφάγος φακελώθηκε κι ἀπολύθηκε... Γιὰ τὸν ἑαυτὸ τους οἱ Κύριοι τὰ θέλουν ὄλα... Ὅμως γιὰ τοὺς ὑποτελεῖς μικροσύμαχους... μὴ φαβορίτα, μὴ κόκινη γραβάτα, μὴ ρωσικὴ σαλάτα, κλπ. Γελᾶτε ὀρνιθες τῶν Τσάτσηδων μὲ τὴ «λογικὴ» τῶν ἀφεντάδων!!

Ἀρχιερέα δήλωση

Ὁ «πανιερώτατος» ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς κ. Ἰάκωβος, ὀψιμος φιλοπόλεμος τοῦ «ιερατικοῦ» τους πρυτανείου, ἐπισκέφτηκε πρόσφατα τὸ Βιετνάμ, καὶ εἶδε... καὶ ἐλάλησε: «ὁ πόλεμος πού διεξάγουν οἱ Ἀμερικανοὶ εἶναι δίκαιος...». Κύριε φύλατε! τί κατὰ Χριστὸν εἰρηνοφιλοὶ ἀρχιπαπάδες!! Τί μακιαβελικὰ νεοθησκευτικὰ πνεύματα!! Γιὰ καμαρῶστε ἀνθρώπους ὀργανα τοῦ χρυσοῦ τῶν μεγιστάνων, πού μὲ τὸ ἱεροκάπηλο ἔμβλημα στήνουν τὸ προπέτασμα τοῦ πολεμικοῦ καπνοῦ, καὶ γίνονται μὲ κάτι ἄλλα πατριωτικὰ φυλάκια... οἱ προκεχωρημένοι σταυρωτῆδες τοῦ εἰρηνοποιοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἐλευθερίας τῶν λαῶν.

«Μωραίνει Κύριος!...»

ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ

Ο κ. ΧΑΡΗΣ έγινε φίλος μου. Μή παραξενευτείτε. Δεν ξέρω πώς τον ενίωσα καλομαθημένο και χαϊδιάρη σά μικρόν. Από τὰ πρῶτα βήματα τοῦ συνεδρίου, τσίκνωσαν τὶς μύτες μαζί με τὴν κ. Οὐράνη, γιατί δὲ μίλησαν πρῶτοι ἢ καὶ δὲ θὰ προέδρευαν στὶς ἐργασίες. Ἀλλὰ μπορεῖ καὶ νὰ μυρίστηκαν σὰν ἔμπειρα λαγωνικά... τὴ θύελα ποὺ προσηνύονταν ἀπ' τοὺς ἐπαρχιώτες συναδέρφους γιὰ τὴν ἰσόβια καὶ «μὴ μοῦ ἀπτοῦ» «δικιοσύνη» τοὺς ἀπ' τὰ δαλαϊλάμικα θρονιά τους. Ὡρα κρίσης κι ἐλεγχου. Ἐνώπιον Ἐνωπίων. Γιαυτὸ ἔδειξαν τάσεις φυγομαχίας κι ἀποχώρησης... σὰν τὰ παιδιὰ δταν τὰ βρίσκουν ζόρικα. Ἔτσι μὲ καλοπιάσματα κι ὀρμήνειες μεγαλοψυχίας... ἀναγκάστηκαν νὰ παραμείνουν ὡς τὸ τέλος, καὶ νὰ δεχτοῦν πικρόχολα, τὰ τοῦ Καίσαρος τῷ Καίσαρι.

Ο ΑΡΙΜΑΝΕΙΟΣ ἀνθολόγος μιᾶς λογοτεχνίας κ. Βαλέτας, δταν ἀνέβηκε στὸ βήμα... ἔχασε τὸ θέμα του, ψιλοδρωκόπησε, καὶ τῶριξε σὲ φτηνὴ λοβιτούρα κι ἀναγούλας ἐγκώμια γιὰ παρευρισκόμενους φίλους τοῦ Ἀθηναίου. Κι ἀφοῦ ἀνάφερε πῶς ἢ κείνα πρέπει νὰ ναι γιὰ μᾶς ὅπως καὶ γιὰ τὸν Παπαδιαμάντη ποὺ μυρίζονταν τὶς βιτρίνες τῶν μαγειριῶν... τοῦ δώσαμε μιὰ βεντάλια νὰ κάνει ἀέρα στὴ στιλβωμπαλωμένη φόρμα του, κι ἀέρα στά... μπαντζάκια του!! Κι ἀπογλυτώσαμε ἀπὸ τὸν κ. Γιωργάκη.

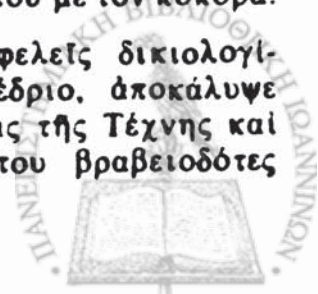
ΥΠΗΡΞΕ σχετικὴ, ἢ ἀντιπροσώπευση, τῶν καθαυτοῦ λογοτεχνῶν στὸ Συνέδριο. Ὅμως παρεισέφρυσαν ἀρκετοὶ μικρολόγοι... καὶ ποιητῖσκοι, ἀσημαντοὶ σὰν κάτι Στογιανίδηδες κ.ἀ. ποὺ ἦταν μόνο γιὰ τὸν Ἰσκιο τοῦ φαγιοῦ στά κέντρα καὶ τίποτ' ἄλλο. Ὁ Σ.Γ.Θ. δὲν ἐξέλεξε μὲ δσην ἔπρεπε εἰθύνῃ κι ἀσπηρότητα τὶς πιὸ γερὲς καὶ ἱκανὲς ἀξίες τοῦ λογοτεχνικοῦ κόσμου τῆς Χώρας.

ΠΟΛΛΟΙ συνάδερφοι στὸ Συνέδριο τῶριξαν στὸ σωβινισμό. Ἀναμασήστηκαν κατὰ κόρο οἱ προβολές τῶν τόπων σὰν ἀμερικάνικες τσίκλες... παρότι ἡ ἀγωνιστικὴ λεβεντιά τῶν Θεσσαλῶν ἐλάχιστη σχέση ἔχει μὲ τὴν Ἀμερικανοκρατία. Καὶ πηγαίναμε γιὰ πανελλήνια ἐπαρχιακὴ ὀργάνωση λογοτεχνῶν ἢ καὶ ὀμοσπονδιακὴ. Ἔτσι τ' ἀδέρφια οἱ Θεσσαλοὶ τὰ τόσο ἀγαπητὰ καὶ τοῦ Ὀλύμπου τέκνα φτερωτὰ, κι ἀφοῦ ὁ τοπικισμὸς ἔδωσε καὶ πῆρε... δὲ βρῆκαν ἓνα λόγο, μιὰ θύμηση νὰ μνημονευτεῖ ἓνα ὄνομα γιὰ μιὰ μικρὴ ἔστω τιμὴ σ' ἓνα μεγάλο τέκνο τῆς Θεσσαλίας καὶ τῆς Ἑλλάδας τὸ ΓΙΑΝΗ ΚΟΡΔΑΤΟ:

ΑΞΙΟΣ κι εὐπροσήγορος «μοχλὸς» ἀναδείχτηκε ὁ πνευματώδης πρόεδρος τοῦ Σ.Γ.Τ.Θ. κ. Β. Καλογιάννης. Ἐλιγματικὸς κι ἐλαστικὸς, νὰ μὴ κακοκαρδίσει κανένα. Ἔδινε καὶ φειδωλόχρονα ἀκόμα τὸ λόγο σὲ ὀρισμένους συνέδρους, γιὰ νὰ δοθεῖ καιρὸς καὶ σ' ἄλλα σχετικὰ ἐνδιαφέροντα...

ΠΛΑΪ—πλάι στὸ προεδρεῖο, καμαρώσαμε κεφλὴ καὶ πεισματάρη τὸ φίλο κ. Τ. Δόξα μὲ τὴν ὀγδοηκοντούτιδα ἀρχιπρέσβειρα τῆς παπαδοκρατικῆς δεσποτείας τῶν Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν κ. Θρύλου. Τὶ χαριτωμένο συνταίριασμα!! Μόνο, ποὺ πότε πότε ἀλληλοὑποβλέπονταν σὰν ἡ ἀλεποῦ μὲ τὸν κόκορα.

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ κ. Θέμελης ἀπὸ τὴ Σαλονίκη, μὲ τὶς ἀφελεῖς δικιολογίες, τὶς μουχλιασμένες κι ἀρνητικὲς ἀπόψεις τοῦ στὸ Συνέδριο, ἀποκάλυψε μὲ μιὰ κενότητα πόσο ἀκολουθεῖ τὶς σύγχρονες ἀπαιτήσεις τῆς Τέχνης καὶ τὶς ἀνάγκες τῶν συγγραφέων. Κι ἀπόδειξε ὅτι οἱ φίλοι τοῦ βραβειοδότες

της Ἀθήνας.. τὸν ἀδίκησαν μὲ τὴ βαριά «κριτική» τους ἀξιολόγηση στὸ Α' βραβεῖο!! Ὁ ἄνθρωπος ἦταν γιὰ... Νόμπελ!!

ΧΑΡΗΚΑΜΕ στὴ Λάρισα ἐκτὸς ἀπ' τὴς ἀρχοντόψυχες μεγαλομάνες τῆς ποίησης τοῦ λαοῦ μας Ρίτα Μπούμη—Παπᾶ, Χρυσάνθη Ζιτσαῖα κ.ἄ. Ἐνα ζωντανὸ πνευματικὸ δυναμικὸ μὲ θέληση καὶ πίστη στὰ ἰδανικά του. Ὅπως τοὺς Θ. Τρουπῆ, Η. Σιμόπουλο, Γ. Σακελλίωνα, Κ. Ἀνυφαντῆ, Κ. Μακρῆ, Χρυσ. Ζήση, Μ. Σιμπῆ, Α. Καρανάσιο Τ. Γκοσιόπουλο, Φ. Δέλφη, Σ. Θανόπουλο, Ν. Πινδαῖο, Γ. Φορλίδα Α. Παραφεντίδου κ.ἄ. Εἰδικὰ γιὰ τὸν ἀγαπητὸ ποιητὴ Δέλφη θὰ εἶχα κάτι νὰ πῶ... ἀλλὰ τοῦ τὸ ἔγραψα προσωπικά.

ΕΛΑΜΨΑΝ μὲ τὴν ἀπουσία τους κάποιοι βετεράνοι τῆς Νεοελληνικῆς Ποίησης, ὅπως π.χ. οἱ Ρίτσος, Βρετᾶκος, Λειβαδίτης, Κουλουφᾶκος κ.ἄ. Καθὼς ἐπίσης καὶ πεζογράφοι μὲ ὀνοματάκια σὰν τὸ Βασιλικό, Φραγκιά, Μανιατάκο, Κοτζιά κ.ἄ. Αὐτὸ ἴσως ὀφείλεται σὲ ἀσυγχώρητη παράλειψη τοῦ Σ.Γ.Τ.Θ. νὰ τοὺς στείλει προσκλήσεις, ἢ καὶ σὲ δικές τους ἀπασχολήσεις καί... διαφημίσεις τύπου Σαμαράκη. Τὶ κρίμα ποὺ θάγραφαν καὶ κανὰ βιβλίο γιὰ τὰ Τέμπη, τὰ Μετέωρα, ἢ θὰ ραντίζαν μὲ τὴς δάφνες τους νερά...ἀπ' τῆς «Λαρίσης τὸ ποτάμι».

Ο ΑΠΟΜΑΧΟΣ τῆς διπλωματίας καὶ τοῦ νόμπελ κ.Γ. Σεφέρης ἀπέστειλε μήνυμα ποὺ διαβάστηκε στὸ συνέδριο, ὅτι δὲν πιστεύει σὲ τέτοιου εἴδους ἐκδηλώσεις. Ἔτσι καθὼς ἀπ' τὸ γιουχάϊσμα οἱ πιότεροι σύεδροι ξερόβηξαν... θὰ μπορούσαν νὰ τοῦ ἀνταποστείλουν τὸ «ρέον ἄλλον ὕδωρ» ποὺ τοῦ ταίριαζε...

ΕΝΑ βράδυ μᾶς συγκίνησε ἀληθινὰ ἡ ὑψίφωνος κ. Κοκοτάρα μὲ τὸν κ. Ροδινό. Ἐνα ἀφανὲς καλλιτεχνικὸ ντουέτο ἀπὸ κείνα τῶν γνήσιων ἀξίων τοῦ λαοῦ. Ὅλοι ἐνθουσιάστηκαν ὕστερα ἀπὸ μιὰν ἄρια· περισσότερο ὁ συντοπίτης τέως ὑφ)ργὸς ποὺ δήλωσε ὅτι κρατᾶει ἀκόμα ἕνα πουγγί... καὶ ἴθι τὸ λύσει... τὸ ἔργο τοῦ Συνδέσμου νὰ βοηθήσει. Ἄμποτε...

ΜΑΧΗΤΙΚΑ κι εὐστοχα ὑπερασπίστηκαν οἱ κ.κ. Γκιόλιας, Γάτος καὶ Ἰωαννίδης τὰ ζητήματα τῶν Βιβλιοθηκῶν. Μὲ ἀρμοδιότητα κι εὐθύνη κατατρόπωσαν τὴς ἀπόπειρες σκοταδιστῶν παραγόντων τῆς αὐτοδιοίκησης νὰ ἐπιβάλουν ἀπαράδεχτα μέτρα στὴς ἐπαρχιακὲς βιβλιοθηκὲς καὶ τὴ διακίνηση τῶν βιβλίων.

ΤΑ ΧΛΙΑΡΑ καὶ γλυκανάλατα μερικῶν Ἀθηναίων καὶ Σαλονικιῶν στὴς συζητήσεις, ἀντὶ νὰ καταπραῦνουν τὰ νεύρα τῶν σκληρῶν μαχητῶν τῆς ἀλήθειας, ἐπιτάχυναν διεξοδικώτερα τὴν καλύτερη ἀνάπτυξη τῶν θεμάτων καὶ τὴν ἐμμονὴ τῶν εἰλικρινῶν στὴν ἀπονομὴ τῆς δικαιοσύνης. Τὰ πικρά...εἶναι πολλὲς φορὲς σὰν τὰ φάρμακα ὀφέλιμα. Ἡ κριτικὴ εἶναι καὶ μέλι καὶ φαρμάκι.

Ο ΟΨΙΜΟΣ φίλος μου κ. Χάρης εἶχε καὶ τὰ τυχερά του... Ἐνας Μακεδόνας ποετᾶστρος τῶν ἀνέμων, θαυμαστής του, ὅταν μιλοῦσε τὸ «φωτεινότερο μυαλό» τοῦ συνεδρίου (ὁ κ. Χάρης κατ' ἐκείνον) αὐτὸς θιάμαζε ἀνοίγοντας τὸ στόμα του στὸ χάζι τόσο... ποὺ ἀποξεχνιόταν νὰ τὸ ξανακλείσει, καθὼς κι οἱ ἀλήθειες τῶν ἄλλων τὸν εἶχανε ζαλίσει. Γιὰ μιὰ στιγμή τὸν εἶδαμε μ' ἀνοιχτὸ τὸ στόμα νὰ χάφτει μιὰ παχιόμυγα... Κι ἀφοῦ δὲ θάμπωσε κανέναν τὸ «φωτεινότερο μυαλό»...βρήκαμε ὕστερα καὶ τὸ σκοτεινότερο ἀδερφί του... τὸ Μακεδόνα. Κι ἔτσι καθὼς τὰ δύο ἄκρα ἔλκονται...σμπήχτηκε ἡ πόλωση!!

ΠΥΚΝΑ, Έστω και κλέφτικα, ήταν τὰ πυρά τῶν κ. κ. Δόξα, Παναγιωτούνη, Μοσκόβη κατὰ τῆς φαύλης φαιρέας τῶν ἐπιτροπῶν βραβείων κ.λ.π. Πῶρ καὶ μανία κατὰ μέτωπο. Μὰ πίσω... ὁ λουφές κι ὁ ἀμανές τῶν Καραντώνηδων ἀχάει...ἀπὸ τὰ ἴδια ταβερνεῖα.

ΜΕ ΣΘΕΝΟΣ κι ἐπιμονή (ἀν καὶ παραμένουν εὐγενικές ὄνειροπολήσεις) ὑποστήριξε σωστὲς ἀπόψεις κι ἀνένδοτες θέσεις ὁ φίλος κ. Κόκκινος γιὰ τὴν ἀναγκαῖα κι ἐπιταχτική μορφή τοῦ Ὀργανωτικοῦ Συνδικαλισμοῦ τῶν Λογοτεχνῶν.

ΣΕ ΔΙΑΚΟΠΕΣ καὶ γεύματα ἔδινε κιὸ λαμπρή τοῦ κόρτε παρουσία, κι ὁ συνάδερφος κ. Σιατόπουλος, μὲ τὰ σατιρόνυμα στιχοπλάκια... στὴν ἐφόρμηση τῶν φαγητῶν τοῦ τζίρου... πούχαν τὴ μορφή τοῦ χοίρου!!

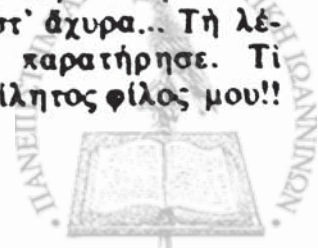
Σ' ΕΝΑ δεικνὸ παρεῖσεφρυσε κι ὁ κ. Τόλιος Παγκοῦτσος. Στήθηκε σ' ἓνα πατάρι καὶ ξετόξευε μιὰ ἀρλουμπολογία διασκεδαστική. Ἐνας ποιητὴς ρώτησε : «ποιὸς ὀμιλεῖ;» «ὁ ἀνευ χαρτοφυλακίου» τοῦ ἀπάντησαν. Κι ὁ ποιητὴς συμπλήρωσε γιὰ τὴ θεατρικὴν εὐδία. «Χαρὰ στὸν ἀνευ. Μπράβο!! Ὅλα!!.» Μὰ οἱ πιότεροι συνδαιτημόνες τῶχανε σκάσει γι ἄλλο Κέντρο, κι τάλας Τόλιος εἶχε ξεμείνει μὲ τὸ μικρόφωνο στὸ χέρι!!

ΕΦΕΥΡΕΤΙΚΟΣ καὶ διπλωμάτης ρήτορας ἀναδείχτηκε στοὺς χαιρετισμοὺς τοῦ ὁ φίλος κ. Τ. Σ. σὲ τέτοιο μάλιστα ἐνθουσιαστικὸ βαθμὸ...πού δὲν παράλειψε νὰ μεταφέρει καὶ τὰ δέοντα τῆς ΕΗΜ...

ΟΤΑΝ ἔγραψε τὸ «Βῆμα» σχετικὰ μὲ τὸ Συνέδριο, ἓνα μικρορεπορτάζ... ἢ ἀνταποκρίτριά του ἦταν ἀποροφημένη μονάχα στὸν κ. Βαρβιτσιώτη (ἐγκεφαλικὸ μοντέρνο ποιητὴ ἀπὸ τὴ Σαλονίκη) μὲ τέτιο παραλήρημα ἀφοσίωσης...πού δὲν κατάλαβε καν ὅτι ὁ ἀνθρώπος δὲν εἶπε τίποτα. Ἄπλως ἐσυγκατάνευε καὶ κρατοῦσε σιωπηλὰ τὰ μπόσικα τῶν Θέμελη καὶ Χάρη. Καὶ πιότερο τὸν παρηγόρησε, σὲ μιὰ στιγμή, ὅταν ὁ τελευταῖος μὸς παρακονέθηκε ὅτι ἐπειδὴ «λαχαινεῖ» σ' ὅλες τίς ἐπιτροπές...εἶναι ἀδικημένος ἀπὸ βραβεῖα...ὁ φτωχούλης!! Ἄλλὰ, αὐτὰ ἀνήκουν στὸ περιθώριο, καὶ δὲν εἶχε λόγο νὰ τὰ προσέξει ἢ καημενοῦλα ἢ ἀνταποκρίτρια.

ΒΕΒΑΙΑ, δὲν ἦταν δυνατὸ νὰ λείψουν ἀπ' τὸ συνέδριο κι ὀρισμένα ἀχρηστοὶ καὶ παράσιτα στοιχεῖα πού καίγανε μόνο τὸ λιβάνι γιὰ τὰ ξοφλημένα γερόντια μιᾶς «πνευματικῆς» συνωμοταξίας. Ὅμοιαζαν καὶ τίς κουφοχιές πού παραδοκοῦσαν καὶ σφεντόνιζαν πλάγια δηλητήριο σὲ ἰδεόφεις Συνέδρους. Ἄπ' αὐτὰ διέκρινα ἓν' ἀρακοφάσουλο τοῦ ἐμπορίου...πού κολοῦσε στὴν κοιλιά του ἓνα φτερό τ' ἀνέμου, καὶ ξεσκόνιζε συχνὰ τὸ σκαλέτο τῆς κ. Ἄλκη καὶ τὴν κούρσα τοῦ προσφιλοῦς μας κ. Χάρη. Ὑστερα κίνηθηκε στὸ ποιητικὸ του τέλμα σὰν τὸ σάκιο μπρόκολο...στὸ πολυλιπασμένο βαλτοχώραφο.

Ο ΕΛΙΓΜΑΤΙΚΟΣ (καὶ κάλι μὲ τὸ συμπάθειο φίλος μου) κ. Χάρης, ἀτσιδὰς κι ἀητονύχης πολιτικάντης στὰ ζητήματα τῆς λογοτεχνίας, καὶ καθῶς τὸν καθήλωναν τὰ πυρά στὶς ἀντιδραστικές του θέσεις, ἀμύνονταν. (Χαίρε μαέστρο τῆς καιροσκοπίας τῶν ὀφικίων!!) Πῆρε καὶ τὸ λόγο στὴν ἀνάγνωση τοῦ ψηφίσματος καὶ παρατήρησε φεβ! ἓνα βελόνι στ' ἀχυρα... Τὴ λέξη «ὀκοιο» ν' ἀντικατασταθεῖ μὲ τὸ «κοῦ» στὸ ψήφισμα, παρατήρησε. Τὴ συμβολὴ μεγάλη ὁ χαριτωμένος δημοτικιστὴς καὶ γλυκομίλητος φίλος μου!! πῶς νὰ μὴ τὸν ἀγαπήσεις;..

ΘΕΡΜΑΣΤΡΕΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ

Προϊόντα αμερικανικής τεχνικής
οι θερμάστρες RHEEM κυκλοφο-
ρούν στους τύπους SH-1000 και
SH-750. Με πολυτελή εμφάνιση,
στερεά κατασκευή και τέλεια
απόδοση άπευθύνονται σε άγο-
ραστής με ύψηλές απαιτήσεις.

Είς τὰ ΙΩΑΝΝΙΝΑ διατίθενται ἀπὸ τὸ Ὑποκατάστημα τῆς Ι Ζ Ο Λ Α Α.Β.Ε.

Κάτωθεν Ξενοδοχείου «ΠΑΛΛΑΔΙΟΝ»—Τηλ. 88-64

Ι. ΑΘΑΝΑΣΑΚΗΣ—Σ. ΚΙΤΣΙΟΣ—Ι. ΝΤΑΝΗΣ

Ο. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ—Δ. ΠΑΠΟΥΛΙΑΣ—Α. ΠΑΤΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ ΘΕΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΧΑΡ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ 22Α—ΤΗΛ. 628.074

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ● ΦΥΣΙΚΟΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗ
ΙΑΤΡΙΚΗ ● ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΗ ● ΓΕΩΠΟΝΙΚΗ
Β' ΤΥΠΟΥ

ΤΜΗΜΑΤΑ 25 ΜΕΛΗ

ΛΑΧΕΙΟΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ ΛΑΧΕΙΟΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ

Λίρες...

Έβρατος

ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΕΣ

ΚΑΙ ΠΟΛΛΕΣ ΔΕΚΑΔΕΣ

ΛΑΧΕΙΟΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ

ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΜΕΤΡΗΤΑ

...Ταύρας!

ΛΑΧΕΙΟΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ

ΛΑΧΕΙΟΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ

